Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Plzeň 2015 Antonín Kreutzer

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Veřejný zájem

Předkládá: Antonín Kreutzer
Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vyvlastnění“ zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni 23. března 2015 …….

Poděkování

Děkuji JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za odborné vedení při zpracování bakalářské práce.

Obsah

1. Úvod ... 1
2. Co je veřejný zájem ... 2
2.1. Charakteristické znaky veřejného zájmu ... 4
2.2. Historický náhled na veřejný zájem ... 5
2.3. Veřejný zájem z pohledu teorie dnešní doby ... 6
2.4. Formálně právní stránka veřejného zájmu ... 7
3. Ochrana veřejného zájmu ... 8
3.1. Orgány ochrany veřejného zájmu ... 9
3.1.1. Úřad Veřejného ochránce práv ... 9
3.1.2. Nejvyšší kontrolní úřad ... 11
3.1.3. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových ... 11
3.1.4. Nejvyšší státní zástupce ... 11
3.1.5. Správní orgány ... 16
3.1.6. Soudní ochrana veřejného zájmu ... 17
3.1.6.1. Podmínky žaloby ve veřejném zájmu ... 18
3.1.6.2. Charakteristické dělení žalob uplatňovaných ve správním soudnictví ... 19
3.1.6.3. Právní úprava správního soudnictví a žalob ve veřejném zájmu ... 19
4. Veřejný zájem v evropském právu ... 20
4.1. Veřejný zájem v zákonných normách českého práva ... 22
5. Právní uplatnění vyvlastnění ve veřejném zájmu ... 27
5.1. Praktické příklady vyvlastnění ve veřejném zájmu ... 29
6. Aplikace veřejného zájmu vodoprávními úřady ... 31
6.1. Veřejný zájem a vodní zákon ... 32
6.2. Veřejný zájem a stavební zákon ... 33
6.3. Vodoprávní úřady jako dotčené orgány ... 34
6.4. Správní uvážení ... 35
6.5. Dotčené orgány ... 36
7. Veřejný zájem z pohledu ekonomicko – politického ... 37
8. Zájmové skupiny ... 40
8.1. Vznik zájmových skupin ... 41
8.2. Ovlivňující faktory pro zájmové skupiny ... 42
8.3. Příklady členění zájmových skupin ... 42
9. Státní zaměstnanci, garanti zájmu veřejného ... 43
10. Veřejný zájem a Akademie věd České republiky ... 45

11. Závěr 46
12. Resume 47
13. Přehled pramenů 49

1. Úvod

Tato práce se zabývá pojmem veřejný zájem, který je v poslední době velmi často užíván jak politiky, tak i médii. Právě z médií je velmi často slyšet otázka, jestli se v dané věci jedná, anebo nejedná o veřejný zájem. Dále se snažím v této práci zjistit, jaký je rozdíl mezi veřejným a státním zájmem. Pojem státní zájem si určitě pamatují ti dříve narození a do roku 1989 byl také velmi často používán. Veřejný zájem není nikde definován. Dle názoru odborníků, Ústavu práva a právní vědy, nelze slučovat pojem veřejný zájem a státní zájem. Veřejný zájem je nutno vnímat jako zájem pro širší veřejnost a k jejímu prospěchu a v žádném případě by se neměl zaměňovat s pojmem „státní zájem“, který si mnozí z nás pamatují z dob totality. Státní zájem podle JUDr. Luďka Lisse v moderním liberálním státě neexistuje, neboť veřejný zájem v určitém uspořádání konkrétních vztahů zastupuje logicky i zájem státu[1]. Dle mého názoru je to logické vysvětlení rozdílnosti těchto pojmů.

V úvodních pasážích mojí práce se snažím charakterizovat veřejný zájem, historický vznik veřejného zájmu a jeho dnešní podobu. Další kapitoly představují zákonné normy českého práva prosazující veřejný zájem. Přesto, že není jisté, co veřejný zájem znamená, jde zcela jistě o závažný pojem, který má vysoký stupeň ochrany. Ochranu poskytují orgány státní moci a nejčastěji orgány veřejné správy, které jsou v této práci také popsány. Ochranu poskytují orgány státní moci a nejčastěji orgány veřejné správy. V následující kapitole popisuji právní uplatnění vyvlastnění ve veřejném zájmu a uvádím praktické příklady. V této práci se zabývám aplikací veřejného zájmu vodoprávními úřady a pohledem na veřejný zájem z úhlu ekonomicko – politického. Jelikož jsou zájmové skupiny úzce spjaté s veřejným zájmem, věnuji se ve své práci těmto skupinám, jejich vzniku, členění a ovlivňujícím faktorům. Dále popisuji státní zaměstnance, jako garanty veřejného zájmu. V poslední kapitole představuji projekt Akademie věd s názvem „špičkový výzkum ve veřejném zájmu“.

Touto prací se především snažím popsat a to i pro člověka právně neerudovaného vysvětlit, co je veřejný zájem, jeho důležitost a jeho možné zneužití. Doufám, že vysvětlením tohoto pojmu ovlivním alespoň jednoho čtenáře k aktivnějšímu zájmu o veřejnou politiku a uvědomění si, že neobjektivní kritikou

[1] JUDr. LISSE Luděk , Ph.D, LL.M, MPA. Veřejný zájem a zásady v § 2 odst. 4 správního řádu. *eLAW.cz.* [online]. 18.5.2010 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: *http://www.elaw.cz/cs/ostatni/220-verejny-zajem-a-zasady-v-s-2-odst-4-spravnihoradu*

v restauračním zařízení nic neovlivní. Vždyť liknavým přístupem nahráváme tzv. lobbistům, kteří ovlivňují veřejně činné osoby, v rozhodování ve prospěch konkrétní zájmové skupiny namísto veřejného zájmu. Veřejný zájem - jako zájem nejbližšího okolí každého z nás - začíná předvolební kampaní v komunálních volbách. Proto je podle mého názoru nutné aktivně se starat a hájit svoje zájmy a ne se jen nechat unášet okolním děním a poukazovat na nedostatky.

2. Co je veřejný zájem

Asi těžko si někdo v dnešní době, ve vyspělé společnosti, dokáže představit společenství lidí žijících ve městech bez využití například veřejného osvětlení, veřejné kanalizace, silnice nebo železnice, školského nebo zdravotnického zřízení, péče o seniory nebo výstavby nových bytů nebo bytových domů. Ve veřejném zájmu je i ochrana zdraví a majetku, snižování kriminality, snižování nezaměstnanosti, ochrana přírody a kulturního dědictví a v neposlední řadě ochrana bezpečnosti státu.

Tohle vše jde nazvat, že jsou to věci užívané ve veřejném zájmu, které jsou hlavním úkolem veřejné správy. V podstatě jsou to věci, které zvyšují nebo zpříjemňují naši životní úroveň a všichni je užíváme. Nejčastěji se s nimi setkáme v otázce sociální, kulturní, ochrany životního prostředí, dopravy atd.

Veřejný zájem a působnost veřejné správy se dá rozdělit do kategorií obecních nebo městských, regionálních, státních a mezinárodních. Vždy jde o to, která veřejná moc o veřejném zájmu v konkrétním případě rozhoduje. Veřejný zájem by měl co nejvíce šetřit zájem soukromý, a to jak fyzických, tak právnických osob. Je samozřejmé, že i soukromý zájem má své mantinely a někdy musí ustoupit zájmům veřejného zájmu. Najít ideální soulad mezi soukromým a veřejným zájmem asi nejde. Veřejný zájem lze vnímat jako zájem, který ospravedlňuje státní regulaci, tzn. i zájem, na jehož základě lze zasáhnout do osobní sféry každého jednotlivce. Veřejný zájem, pokud jej lze vyložit a definovat, slouží tedy rovněž jako základní kritérium legitimace veřejné moci; veřejnou moc lze vnímat jako zákonnou a její výkon potřebný a přijatelný, pouze pokud slouží veřejnému zájmu.

O naplnění práva ve věcech veřejného zájmu v České republice rozhodují příslušné správní orgány, popřípadě soudy, které v procesu rozhodovaní musí

veřejný zájem nejen nalézt, ale také ho odůvodnit. Právě řádné odůvodnění při vydávání rozhodnutí by mělo eliminovat možnost zneužití veřejného zájmu a zaměňovat jej např. se zájmem podnikatelským. V opačném případě by se mohlo jednat o tzv. korupci. Jen pro upřesnění, dovolím si popsat pojem korupce. Podstatou korupce je, že osoba, která měla jednat ve veřejném zájmu, jednala za účelem osobního zisku. Jestli osobním ziskem byly peníze, věc, dům, funkce nebo protislužba, není podstatné. Jinak řečeno, korupcí je, když osoba zastupující veřejný zájem jedná s vidinou osobního prospěchu místo toho, aby prosazovala nejlepší možné řešení ve prospěch občanů.

Filozof prof. Erazim Kohák ve svém díle *„ Tragédie obecní pastviny“ parafrázuje princip fungování veřejného zájmu. „ Představme si pastvinu, která je schopna uživit sto ovcí. Na té pastvině pase deset hospodářů po deseti ovcích… Jenže každý se stará o své ovečky a není si vědom pastviny jako celku. Tak přidá další ovečku. Tak myslí, a to udělá každý z nich. Jenže sto deset ovcí pastvina neuživí… Pastvinu vypasou a všechny zemrou hladem. Nikdo si to nepřál… Tragédie obecní pastviny je nechtěný, nepředvídaný následek skromných přání.“*[2]

V tomto úryvku textu je popsán smysl veřejného zájmu a nutnost domýšlení následků. Negativní následky lze odvrátit pouze tehdy, budou li mít všichni na mysli obecné blaho.

Dále prof. Kohák podle mého názoru moc pěkně vystihuje pojem demokracie. *„Demokracie představuje především pokus o přijetí osobní odpovědnosti za věci obecné“.*[3]

Každý z nás si jistě uvědomuje, že situací, kdy je nutné přijetí osobní odpovědnosti za věci veřejné, je kolem nás mnoho. U vrcholné politiky v otázkách bezpečnosti státu, zdravotnictví, ekologie nebo finanční a rozpočtové politiky. Nejen ve vrcholné politice je nutná osobní odpovědnost, ale i nejrůznější občanská sdružení požadují prosazení vlastního zájmu a prezentují ho jako zájem veřejný. Dle mého názoru nejen rozhodnutí o tom, jestli požadavek je nebo není zájmem veřejným, ale i samotná prezentace požadavku s odvoláním na veřejný zájem by u slušného občana neměla postrádat osobní odpovědnost za věci veřejné.

[2] KOHÁK Erazim. *P.S. Psové.* Praha: ISV, 2002. ISBN 8086642011. Str. 65 - 68
[3] KOHÁK Erazim. *P.S. Psové.* Praha: ISV, 2002. ISBN 8086642011. Str. 68

2.1. Charakteristické znaky veřejného zájmu[4]

Charakteristické znaky veřejného zájmu podle PhDr. Miroslava Purkrábka, CSc lze rozdělit do šesti bodů.

1) Veřejný zájem je v podstatě zřízení a rozdělení statků veřejných, kterých všichni využívají najednou, nebo je využíván jen určitou skupinou občanů. Nejčastějšími statky jsou:

Public good – veřejné statky (služby, veřejné komodity)

Merit good – obecně prospěšné statky (kultura, ideové hodnoty)

2) Vniknutí veřejného zájmu do vůlí subjektů, které naplňují prioritní zájmy a potřeby společnosti. Veřejný zájem a jeho subjektivní prezentace se v určité míře objevuje v pluárním systému ve fázích vyjednávání, kompromisu nebo konsensu. V demokracii ale i v autoritářské vládě může dojít k podsouvání zájmů, které jsou označovány jako zájmy veřejné. Pro představu - v našem demokratickém zřízení se tak stává z různých stran neonacistických hnutí.

3) Veřejný zájem se skládá z více částí, např.: kulturní, ekologické, civilizační, sociální, politické, zdravotní nebo ekonomické. V ústavě, zákonech nebo v politických programech bývá označován jako celek.

Skladba veřejného zájmu je důležitá pro věcnou orientaci ve veřejné politice. Tyto části se stávají předmětem veřejné politiky, respektive její speciální částí. Proto je veřejný zájem skládán do různých programů, které vyžadují kvalitní koordinaci. Při výrazném preferování pouze jedné části dochází automaticky k potlačení jiné části.

4) Strukturace veřejného zájmu co do místa, času, zdroje vzniku a objektu. Dělení veřejných zájmů:

Krátkodobé – definují se na základě sociálních problémů nebo potřeb pro fungování společnosti.

[4] POTŮČEK Martin. *Veřejná politika.* Praha: Slon, 2006. ISBN 80-86429-50-4. str. 14 – 21

Dlouhodobé – hodnoty a jejich případné ohrožení, o které společnost usiluje. Většinou na základě dlouhodobé analýzy.

Střednědobé – jde o protínání krátkodobých a dlouhodobých.

Není ojedinělé, že veřejný zájem krátkodobý, který řeší např. sociální problém, se po čase stane problémem dlouhodobým z důvodu neúčinného řešení a do jisté míry se stane strategickým zájmem veřejným. (např. nedávné vypuknutí epidemie Eboly).

5) Veřejné zájmy, pokud jsou uznány jako veřejné, se stávají předmětem politiky. Proto analýza veřejných zájmů je natolik důležitá. Důležitá je i analýza podmínek realizace veřejných zájmů.

6) Veřejné zájmy jsou předmětem jak veřejných institucí, tak i jednotlivců. Jednotlivci nejsou myšleni jen soukromníci, ale všichni občané, kteří chtějí vyjádřit veřejné zájmy. Veřejné zájmy se dále rozlišují podle kategorie oblastí, kterých se týkají. Úkolem obecné veřejné politiky je určování celkové koncepce státu, např.: zahraniční vztahy nebo odstátnění a privatizace. Jednotlivé kategorie veřejné politiky státu se zabývají veřejným zájmem týkajícím se např.: branné politiky, školské nebo zdravotnické politiky, bezpečnostní nebo sociální politiky, finanční, ekologické nebo zemědělské politiky. Tyto kategorie nelze od sebe striktně oddělit a velmi často je zabezpečován určitý veřejný zájem důslednou koordinací více oblastí politiky.

2.2. Historický náhled na veřejný zájem

Podle Rochdi Goulli se veřejný zájem v různých podobách vyskytuje při vzniku prvních společenství lidí. Například Hippodamos z Míletu používal při zakládání měst a obcí veřejný zájem, v němž upřesňoval význam veřejných a soukromých budov.

K upevnění pojmu veřejný zájem došlo až s nástupem republiky římské, kde bylo zakotveno veřejné právo na úroveň práva soukromého. Obce a sdružení obyvatelstva se zřízením obyvatelstva stávají představiteli veřejného zájmu. Kvůli neshodám mezi obcemi a sdruženími vznikl pojem národní zájem, který představuje vladař. Vladař sám upravuje veřejný zájem.

V této době vzniklo tzv. regální právo a veřejný zájem je součástí regálů (fiskální opatření, soudy, atd.).

V 19. století končí období absolutismu a liberálnější smýšlení ovlivňují pojetí veřejného zájmu, který se postupně reformuje. Jaroslav Rektořík označuje veřejný zájem jako pojem interaktivní, a proto je nutno na tento pojem pohlížet v historickém kontextu.

V průběhu hospodářské krize z 30. let, a následně po druhé světové válce, pojem veřejný zájem byl velmi používaný v kontextu s vyrovnáními se s následky obou zmíněných událostí.

Na našem území se po skončení druhé světové války veřejný zájem stal prostředkem prosazování zájmů vládnoucí strany. Postupem času přestává být po pádu komunismu (u nás v roce 1989) stát jediným nositelem veřejného zájmu a jeho odpovědnost se přesouvá na jednotlivá rozhodovací centra a občanská sdružení.

2.3. Veřejný zájem z pohledu teorie dnešní doby

V této kapitole bych rád přiblížil obsah veřejného zájmu z pohledu teoretického.

Pojem veřejný zájem je v této době hojně užívaným a v některých případech možná až zneužívaným pojmem. Nejčastěji se s použitím tohoto pojmu může občan setkat ve spojení s politiky a to hlavně v období předvolebním. Nejen politici, ale i novináři, různí aktivisté nebo akademici nejrůznějších oborů umocňují svůj názor, že jde o veřejný zájem. Poměrně často je využíván tendenčně, jako obhájení nějakého názoru, na který dotazovaný nemá pádnou argumentaci. Tím, že je tento pojem tak často používán, může docházet ke snižování jeho důležitosti a obyčejný občan jej může vnímat jen jako velmi častou frázi.

Z uvedeného vyplývá, že v zájmu občana by mělo být získat co nejvíce relevantních informací k danému tématu, aby nedocházelo k dezinformovanosti a mohl si na celou věc utvořit vlastní názor k dané problematice.

Jak jsem již v této práci zmiňoval, veřejný zájem jde ruku v ruce s výkonem veřejné správy. Výkon veřejné správy se dělí na výkon vnitřní a výkon vnější. Výkon vnitřní je zaměřen na fungování uvnitř státu (otázka hospodářská,

kulturní, sociální, atd.) a výkon vnější na fungování státu ve vztahu k ostatním státům nebo státním uskupením (mezinárodní spolupráce, mezinárodní smlouvy, obrana státu).

2.4. Formálně právní stránka veřejného zájmu

Veřejný zájem z pohledu právní teorie je řazen mezi tzv. „ neurčité právní pojmy“, jejichž charakteristickým znakem je mnohovýznamnost a obsahová nejasnost. Nejčastěji se k pojmu veřejný zájem používají slova, která v podvědomí občana umocní důležitost pojmu. Mám na mysli slova jako: důvod zvláštního zřetele, zdravotní podmínky, působení dobrých mravů nebo obecné blaho.

Neurčitý právní pojem je zakotven v právních normách, které popisují širokou oblast nepředvídatelných skutečností. Jde o určitou flexibilnost, možnost adaptace práva na nové společenské, technické nebo přírodní podmínky bez nutnosti měnit zákony samotné. Negativní ve smyslu snižování právní důležitosti je právě jejich nadužívání.

Pro adresáty daných právních norem není zcela jednoduché z obsahu textu určit, na kterou danou situaci se konkrétní předpis vztahuje. Proto je důležité, aby zákonodárce pečlivě uvážil použití neurčitých pojmů a zároveň zvážil, kde je nutno obsahovou část normy co nejvíce upřesnit.

Je nutné od sebe oddělit neurčitý právní pojem od správního uvážení. U obou příkladů má oprávněný orgán určitou volnost pro použití právního předpisu. Za použití neurčitého právního pojmu orgán daný pojem vykládá a po výkladu uváží, jestli se dá skutková podstata přiřadit neurčitému právnímu pojmu. U správního uvážení je volba z několika možností. Tzv. Diskreční pravomoc se zaměřuje na použití možných právních následků, např. zákazu určité činnosti nebo její omezení anebo do věci nijak nezasahuje. Rozlišení těchto dvou uvedených pojmů nabývá praktického významu z hlediska soudního přezkumu. Interpretace právních pojmů je častou činností soudů, na rozdíl od správního uvážení, které je možno přezkoumávat jen omezeně. Určitou konkretizaci veřejného zájmu uvedli soudci Nejvyššího správního soudu. *Soudci Nejvyššího správního soudu jsou přesvědčeni, že* ***„veřejný zájem musí být výslovně formulován ve vztahu ke***

***konkrétní posuzované záležitosti a musí být přesvědčivě odlišen od zájmu soukromého*"**. *Veřejný zájem je přitom třeba vyvodit z právní úpravy, z právní politiky a z posouzení různých hodnotových hledisek podle úkolů veřejné správy v příslušné oblasti (sociální, kulturní, ochrany životního prostředí apod.).*[5]

3. Ochrana veřejného zájmu

Především je nutné upozornit, že veřejná moc může být vykonávána vždy jen ve veřejném zájmu. Z toho vyplývá, že nositeli a vykonavateli moci veřejné jsou nejčastěji orgány moci výkonné, zákonodárné a soudní. Veřejná moc se dá dále dělit na tzv. veřejné správy, kterými jsou: státní správa, samospráva a ostatní veřejná správa.

Státní správa se dále dělí na správu prováděnou orgány státu, tzv. přímá státní správa, a na správu, kterou provádí v přenesené působnosti veřejnoprávní korporace (kraje nebo obce) nebo k tomuto úkonu byla na základě zákona zmocněna právnická nebo fyzická osoba (lesní nebo vodní stráž).

Samospráva je vykonávána veřejnoprávními korporacemi, které řídí určitý celek, kde daný subjekt o některých svých záležitostech rozhoduje sám. Samospráva se dále dělí na územní a zájmovou samosprávu. Typickým příkladem územní samosprávy jsou obce (základní územní samosprávné celky) a kraje (vyšší územní samosprávní celky). Jejich právo na samosprávu je zakotveno v ústavě a přesněji je popsáno pro obce v zákoně č. 128/2000 Sb., O obcích a pro kraje v zákoně č. 129/2000 Sb., O krajích.

Zájmové samosprávy jsou např. školní samosprávy. Advokátní nebo lékařská komora jsou samosprávy tzv. profesní.

„*Úkolem orgánů veřejné správy je, aby obdobně jako u ostatních orgánů veřejné moci v souladu s principem legality uplatňovaly a chránily veřejný zájem. Potíž bývá ovšem v tom, učinit pojem veřejného zájmu pojmem alespoň relativně určitým. Zhruba dvě stovky platných zákonů, nařízení a mezinárodních smluv*

[5] Sylva Dostálová. Nejvyšší správní soud. *Veřejný zájem musí být přesvědčivě odlišen od zájmu soukromého.* [online]. 4.6.2013 [cit. 2014-12-17]. Dostupné z: *http://www.nssoud.cz/Verejny-zajem-musi-byt-presvedcive-odlisen-od-zajmu-soukromeho/art/962*

operují s tímto pojmem především v tom smyslu, že prokázání veřejného zájmu je podmínkou aktivity státního orgánu v konkrétním případě.“ [6]

3.1. Orgány ochrany veřejného zájmu

Jak vyplývá z předešlého textu, orgány veřejné správy mají ve své rozhodovací moci mimo jiné i prosazování a ochranu veřejných zájmů. Je samozřejmé, že k výkonu regulace a organizace veřejné správy je nutná i její kontrola. Je to kontrola vykonávaná samotnou veřejnou správou, která se dále dělí na vnější nebo vnitřní kontrolu. Některé orgány veřejné správy mají ochranu veřejného zájmu přímo v popisu jejich funkce. Jde o Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (dále jen ÚZSVM) a Nejvyšší kontrolní úřad (dále jen NKÚ). Určité spekulace jsou u úřadu Veřejného ochránce práv, tzv. ombucmana. Dalšími orgány ochrany veřejného zájmu jsou správní orgány a správní soudy a samozřejmě nejvyšší státní zástupce. V další kapitole se pokusím zevrubně popsat některé z uvedených.

3.1.1. Úřad Veřejného ochránce práv

Veřejný ochránce práv může od roku 2012 podat žalobu ve veřejném zájmu. Na rozdíl od nejvyššího státního zástupce, který shledá závažné porušení veřejného zájmu, musí veřejný ochránce práv prokázat závažné porušení veřejného zájmu. Z pozice veřejného ochránce práv nemůže být vydáno žádné rozhodnutí, ale pouze doporučení. Veřejný ochránce práv je osoba volená parlamentem ČR, je nestranná, nezávislá a její prioritou je kvalifikované projednávání stížností. Tento institut se vyznačuje přístupností k lidem, neformálností, bezplatností a jednoduchostí. V zákoně je veřejný ochránce práv definován jako institut ochrany osob před jednáním v rozporu s právními předpisy ze strany institucí nebo úřadů.

Historicky první vydání rozhodnutí v souvislosti s žalobou k ochraně veřejného zájmu, kterou podal tehdejší ochránce veřejných práv Pavel

[6] POMAHAČ, R., VIDLÁKOVÁ, O. *Veřejná správa,* Praha, C.H. Beck, 2002, ISBN 80-7179-748-0, s. 5

Varvařovský, padlo 8.4.2014 u Krajského soudu v Ústí nad Labem.

V roce 2012 podal tehdejší veřejný ochránce práv Pavel Varvařovský svou historicky první a zatím jedinou žalobu ve veřejném zájmu. Žaloba směřovala proti rozhodnutí Městského úřadu Duchcov, kterým byla ve sloučeném územním a stavebním řízení povolena stavba fotovoltaické elektrárny na území obce Moldava.

Ochránce v žalobě namítal nezákonnost postupu úřadu, který porušil řadu právních předpisů a závazků vyplývajících z členství České republiky v Evropské unii. Podle ochránce došlo k porušení stavebního zákona, když byla stavba fotovoltaické elektrárny umístěna ve volné krajině, v nezastavěném území, a v té době na území obce bez územního plánu. Zároveň byla porušena řada předpisů na úseku životního prostředí. Především nebyl předem vyhodnocen zásah do krajinného rázu, nebyl posouzen dopad stavby na Ptačí oblast Východní Krušné hory – část soustavy NATURA 2000, ani nebyla předem vydána výjimka z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů.

Postupem Městského úřadu Duchcov došlo k zásahu do celé řady veřejných zájmů, včetně nedodržení závazků vyplývajících pro Českou republiku z členství v Evropské unii pro ochranu soustavy Natura 2000. Závažný veřejný zájem byl dán kumulací porušení řady ustanovení právních předpisů. Tím došlo k absolutnímu popření samotných principů zákonnosti a prevence. Negativní dopady stavby na životní prostředí od doby její realizace po celou dobu provozování stále přetrvávají.

Za účasti veřejné ochránkyně práv jako žalobkyně se dnes na Krajském soudu v Ústí nad Labem, který je příslušný o žalobě rozhodnout, uskutečnilo ústní jednání. Soud žalobě vyhověl a rozhodnutí Městského úřadu Duchcov zrušil.[7]

I přesto, že v souvislosti s veřejným ochráncem práv se jedná o státní instituci, tato není nadána veřejnou mocí v pravém slova smyslu a také je zpravidla přiřazována spíše k legislativě a nikoliv veřejné správě. Podrobněji se proto budu věnovat ÚZSVM a NKÚ, které mají přímo chránit veřejný zájem.

[7] Veřejný ochránce práv. *Veřejná ochránkyně práv vyhrála žalobu ve veřejném zájmu.* [online]. 8. 10. 2014 [cit. 2014-11-06]. Dostupné z: *http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2014/verejna-ochrankyne-prav-vyhrala-zalobu-ve-verejnem-zajmu/*

3.1.2. Nejvyšší kontrolní úřad

NKÚ byl ustanoven v Ústavě v čl. 97 v hlavě páté. Mimo moc soudní výkonnou a zákonodárnou není součástí veřejné správy a nepodléhá vládě ani parlamentu české republiky. Zároveň nemá, až na vyjimku možnosti ukládání pořádkových pokut, exekutivní pravomoc. Náplní NKÚ je kontrola hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu. Podrobněji o něm hovoří zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

3.1.3. Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

ÚZSVM jedná v řízení před soudy, rozhodci nebo stálými rozhodčími soudy, správními úřady a jinými orgány ve věcech týkajících se majetku státu, kde úřad vystupuje jako příslušná organizační složka, s příslušností hospodařit s tímto majetkem, nebo na místo organizačních složek, které jsou příslušné hospodařit s předmětným majetkem státu. ÚZSVM byl zřízen zákonem č. 201/2002 Sb.. Dne 19. března 2004 nabyl účinnosti zákon č. 120/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 201/2002 Sb., o úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu ve znění pozdějších předpisů. Po účinnosti této novely může ÚZSVM na základě dohody poskytovat v některých majetkových věcech právní pomoc obcím a městům - a to buď tak, že v řízení vystupuje na místo obce nebo jako vedlejší účastník na její straně.

3.1.4. Nejvyšší státní zástupce

Nejvyšší státní zástupce je jmenován vládou ČR na návrh ministra spravedlnosti. Z titulu své funkce podává návrh ministru spravedlnosti na jmenování vrchních státních zástupců. Krom jiného je oprávněn k podání správní žaloby ve veřejném zájmu proti pravomocnému správnímu rozhodnutí. Také je oprávněn nařídit provedení kontroly již skončené věci. Blíže se k institutu

nejvyššího státního zástupce vyjadřuje ve svém článku JUDr. Renata Vesecká Ph.D., která zastávala tuto funkci v letech 2005 – 2010.

„ÚPRAVA ZVLÁŠTNÍ ŽALOBNÍ LEGITIMACE NEJVYŠŠÍHO STÁTNÍHO ZÁSTUPCE K OCHRANĚ VEŘEJNÉHO ZÁJMU

Institut žalobní legitimace nejvyššího státního zástupce k ochraně veřejného zájmu je upraven v hlavě druhé, oddíle prvním soudního řádu správního. Přijatá koncepce řízení o žalobě proti rozhodnutí správních orgánů přitom rozlišuje tři druhy žalob, a sice: obecné žaloby (§ 65 SŘS), zvláštní žaloby k ochraně veřejného zájmu (§ 66 SŘS) a žaloby ve věcech územní samosprávy (§ 67 SŘS). Pokud jde o zvláštní žaloby k ochraně veřejného zájmu, soudní řád správní reglementuje tři případy žalobních legitimací. Vedle již zdůrazňované legitimace nejvyššího státního zástupce (upravené v druhém odstavci § 66 SŘS) může podle prvního odstavce § 66 SŘS, za podmínek určených zákony upravujícími řízení před správními orgány, podat žalobu ten správní orgán, o němž to takový zákon stanoví. Odstavec třetí § 66 SŘS potom předpokládá, že žalobu k ochraně veřejného zájmu je oprávněn podat i ten, komu toto oprávnění výslovně svěřuje zvláštní zákon nebo mezinárodní smlouva, která je součástí právního řádu. Vzhledem k tomu, že ze shora uvedených zvláštních žalobních legitimací k ochraně veřejného zájmu jsem si vytyčila analyzovat zvláštní žalobní legitimaci nejvyššího státního zástupce, se nebudu zbývajícími legitimacemi dále zabývat.

Z ustanovení § 66 odst. 2 SŘS se podává, že žalobu je oprávněn podat nejvyšší státní zástupce, jestliže k jejímu podání shledá závažný veřejný zájem. Důvodem vedoucím k přijetí zvláštní žalobní legitimace nejvyššího státního zástupce k ochraně veřejného zájmu byla skutečnost, že se tím vyhovělo společenské potřebě, pociťované po zrušení prokuratury s jejím tzv. všeobecným dozorem. Od roku 1994 byla ochrana právního řádu před jeho porušováním v něčí neprospěch v rukou správních orgánů, jejich dohled nad rozhodováním nižších správních orgánů byl leckdy nesystematický a nedůsledný, takže ochrana právního řádu v tomto směru byla hodnocena jako nedostatečná. V této souvislosti je nutné zdůraznit, že není přiléhavé hovořit o „návratu“ k oprávnění státního zastupitelství, resp. prokuratury před rokem 1993. V současnosti je státní zastupitelství postaveno na zcela odlišných principech a je mu svěřen jiný záběr působnosti. Nadto stojí připomenout, že ani prokuratura neměla v rámci tzv. všeobecného dozoru právo rušit nebo měnit rozhodnutí nebo jiné opatření orgánu

státní správy; přezkoumávala objektivní zákonnost právních předpisů jimi vydaných a objektivní zachování postupu a rozhodování v jednotlivých případech s tím, že při zjištění závady mohla podat protest, o němž musel příslušný orgán ve stanovené lhůtě rozhodnout.

Pokud se vrátíme k důvodům přijetí zvláštní legitimace nejvyššího státního zástupce k ochraně veřejného zájmu, z důvodové zprávy k vládnímu návrhu soudního řádu správního zjistíme, že legitimace nejvyššího státního zástupce má být uplatňována v případech nepříliš častých, ale veřejností citlivě vnímaných. Za oblast, v níž je zmíněné oprávnění nejvyššího státního zástupce využitelné, se považuje korupce ve veřejné správě. Lze si například představit situaci, kdy nezákonné rozhodnutí správního orgánu je dosaženo úplatkem a není již jiná právní cesta, kterou by bylo možné takové rozhodnutí odstranit. Jestliže bylo rozhodnutí správního orgánu vydáno ve prospěch účastníka správního řízení pod vlivem korupce, bude zřejmě dán závažný veřejný zájem na podání žaloby nejvyššího státního zástupce podle § 66 odst. 2 SŘS proti takovému rozhodnutí. Možnost podání žaloby ve veřejném zájmu dává občanům i pracovníkům státní správy najevo, že pravomocná rozhodnutí správních orgánů či jiné administrativní akty podléhající „dozoru" soudu, a tedy ta rozhodnutí, která byla ovlivněna korupčním jednáním, nejsou nezměnitelná. Žaloba k ochraně veřejného zájmu bude využitelná také v případech tzv. latentní korupce, kdy příčiny a povaha nezákonného administrativního aktu signalizují, že jeho vydání je důsledkem korupce státního úředníka. Podmínkou podání takové žaloby není uznání úředníka vinným trestným činem. Nejvyššímu státnímu zástupci nic nebrání, aby v těchto případech podal žalobu ještě před skončením vedeného trestního řízení, a dokonce ještě před zahájením úkonů v trestním řízení, pokud jsou zjištěny skutečnosti naznačující korupční vztah.

Vedle pozitivních reakcí na zakotvení oprávnění nejvyššího státního zástupce podat žalobu k ochraně veřejného zájmu se objevila rovněž kritika, jež takový počin neschvalovala. V rámci diskuse nad úpravou správního soudnictví Pazderka konstatoval, že se nejeví být vhodné, aby byla ochrana veřejného zájmu v rámci správního soudnictví svěřena státnímu zastupitelství, neboť státnímu zastupitelství není svěřen všeobecný dozor. Podle jeho názoru by bylo problematické zejména to, jak by státní zastupitelství získávalo podněty k podávání uvedených žalob. Jmenovaný autor se přiklonil k možnosti udělit legitimaci státním orgánům jakožto žalobcům ve veřejném zájmu. Ačkoli názoru citovaného autora nelze upřít

logický základ, praxe ukázala, že získávání poznatků k podávání žalob k ochraně veřejného zájmu nečiní obtíže.

Dále se zaměřím na základní rámec uplatnění zvláštní legitimace nejvyššího státního zástupce k ochraně veřejného zájmu. V rámci problematiky řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu lze předně vyjít z právní naukou tvrzeného předpokladu, že soudní ochrana nastupuje až tehdy, když jsou vyčerpány možnosti opravy nezákonného nebo vadného rozhodnutí cestou správní. Pro účastníka řízení má být zajištěna jasná a nekomplikovaná cesta k soudní ochraně. Zákon svěřuje zvláštní žalobní legitimaci nejvyššímu státnímu zástupci z toho důvodu, aby vlastním návrhem požadoval odstranění nezákonného rozhodnutí tam, kde pro to shledá závažný veřejný zájem. Oprávnění nejvyššího státní zástupce podávat žaloby k ochraně veřejného zájmu lze tedy chápat jako jeden z projevů kontroly státní správy.

Nejvyšší státní zástupce tímto oprávněním participuje na vnější kontrole, která je zajišťována jinými subjekty než orgány státní správy, konkrétně soudy v rámci systému správního soudnictví. Zvláštní žalobní legitimace nejvyššího státního zástupce k ochraně veřejného zájmu přitom spadá do působnosti státního zastupitelství vymezené dle § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství. Státní zastupitelství zde působí v jiném než trestním řízení, tj. v řízení upraveném ve zvláštním právním předpise, v němž je účast státního zastupitelství připuštěna.

Podle § 4 odst. 1 zákona č. 283/1993 Sb. platí, že státní zastupitelství v rozsahu, za podmínek a způsobem stanoveným v zákoně:

a) je orgánem veřejné žaloby v trestním řízení a plní další úkoly vyplývající z trestního řádu,

b) vykonává dozor nad dodržováním právních předpisů v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení, ochranná nebo ústavní výchova, a v jiných místech, kde je podle zákonného oprávnění

Zvláštní legitimace nejvyššího státního zástupce k ochraně veřejného zájmu je uplatňována ve správním soudnictví, v němž soudy poskytují ochranu subjektivním právům fyzických a právnických osob. Rozhodování o subjektivních právech soukromých je naproti tomu uskutečňováno v rámci obecného soudnictví, aplikace zvláštní žalobní legitimace nevyššího státního zástupce zde v úvahu nepřipadá.

Pokud jde o vymezení podmínek podání žaloby k ochraně veřejného zájmu ve smyslu § 66 odst. 2 SŘS, esenciální podmínkou pro uplatnění této žaloby je

existence závažného veřejného zájmu. Posouzení toho, zda je v předmětné věci veřejný zájem dán či nikoliv, přísluší nejvyššímu státnímu zástupci (soud není oprávněn tuto otázku přezkoumávat). Nejvyšší státní zástupce není omezen ani v tom směru, zda závažný veřejný zájem byl porušen v něčí prospěch nebo naopak v něčí neprospěch. V obou případech je nejvyšší státní zástupce oprávněn žalobu podat. Bude nutné posoudit, zda tu jsou skutečnosti, z nichž lze zmíněný závažný veřejný zájem dovodit. V této souvislosti poukažme na rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 As 11/2003 – 164 (publikovaný pod č. 232/2004 Sb. NSS), podle něhož je veřejný zájem pojmem, který není právním řádem České republiky výslovně obsahově vymezen, nicméně který se vyskytuje v celé řadě právních předpisů. Jde o tzv. neurčitý právní pojem. Podle názoru Nejvyššího správního soudu zahrnují neurčité právní pojmy jevy nebo skutečnosti, které nelze s úspěchem zcela přesně právně definovat. Jejich obsah a rozsah se může měnit, často bývá podmíněn časem a místem aplikace normy. Zákonodárce tak vytváří správnímu orgánu prostor, aby posoudil, zda konkrétní případ patří do rozsahu neurčitého pojmu či nikoli. K výkladu veřejného zájmu se vyjádřil také Ústavní soud ČR; z nálezu ze dne 28. března 1996, sp. zn. I. ÚS 198/95, vyplývá, že ne každý kolektivní zájem lze označit jako veřejný zájem společnosti […] pojem „veřejný zájem“ je třeba chápat jako takový zájem, který by bylo možno označit za obecný či obecně prospěšný zájem. Ústavní soud přitom odkázal na publikaci od F. A. Hayeka „Právo, zákonodárství a svoboda“, II. díl, v níž tento autor uvádí, že se často mylně naznačuje, že všechny kolektivní zájmy jsou obecnými zájmy společnosti; avšak v mnoha případech může být uspokojování kolektivních zájmů jistých skupin s obecnými zájmy společnosti v naprostém rozporu. Nejvyšší státní zástupce tedy musí ve shora naznačených intencích posoudit, zda lze v dané věci shledat závažný veřejný zájem či nikoliv. Je nutné zjistit přítomnost závažného veřejného zájmu, tedy zájmu, který dosahuje po stránce kvalitativní vyšší intenzity. Shledání prostého veřejného zájem tady nestačí, neboť zaváženým veřejný zájem musí mít širší společenský dosah.

Pokud jde o další podmínky kladené na žalobu k ochraně veřejného zájmu, je nezbytné respektovat lhůtu pro podání žaloby podle § 72 odst. 2 SŘS. Žalobu může nejvyšší státní zástupce podat do tří let od právní moci rozhodnutí, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, a nenabývá-li rozhodnutí právní moci, od doručení rozhodnutí poslednímu účastníku, který proti němu mohl žalobu podat sám. Není vyloučeno, že vedle žaloby k ochraně veřejného zájmu bude uplatněn i

mimořádný opravný prostředek nebo dozorčí prostředek podle předpisů o řízení před správními orgány. Žaloba k ochraně veřejného zájmu by však byla nepřípustná, pokud by právní důvody v ní uvedené byly uplatněny v téže věci v jiné žalobě již soudem zamítnuté (§ 66 odst. 4 SŘS). Rovněž je nutné respektovat omezení ohledně nepřípustnosti žalob ve smyslu § 68 SŘS. Zřejmě se nepoužije ustanovení, jež vyžaduje vyčerpání řádných opravných prostředků v řízení před správním orgánem [§ 68 písm. a) SŘS]. V opačném případě by totiž nejvyšší státní zástupce byl omezen v žalobní legitimace k ochraně veřejné zájmu v důsledku pasivity účastníka správního řízení - nepodání opravného prostředku. Z povahy žaloby nejvyššího státního zástupce je dále evidentní, že nebude možné této žalobě přiznat odkladný účinek ve smyslu § 73 SŘS. V neposlední řadě platí, že každá tato žaloba nejvyššího státního zástupce musí splňovat jednak obecné náležitosti podle § 37 odst. 2, 3 SŘS, jednak zvláštní náležitosti podle § 71 SŘS".[8]

3.1.5. Správní orgány

JUDr. Josef Vedral, Ph. D., pracující v odbor vládní legislativy Úřadu vlády, výstižně popisuje ve svém článku zásady ochrany veřejného zájmu.

Podle § 2 odst. 4 správní orgán dbá na to, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem. Zásada ochrany veřejného zájmu neznamená, že by správní orgány měly veřejný zájem samy definovat a rozhodovat o tom, co je a co není veřejný zájem. Vzhledem k tomu, že správní orgány postupují v souladu se zákony a právními předpisy, pravomoc uplatňují jen k svěřeným účelům a ve svěřeném rozsahu (veřejná správa je činností podzákonnou, která spočívá zejména v aplikaci zákonů), není možné, aby správní orgán při výkonu své působnosti vytvářel nějaký úplně nový "veřejný zájem", který právní úprava vůbec nezná. Překročil by meze své kompetence a tím i zásadu legality, resp. zásadu zákazu zneužití pravomoci.

V případě odkazu na veřejný zájem v § 2 odst. 4, resp. některých dalších ustanoveních správního řádu (např. § 38 odst. 2, § 41 odst. 3, § 50 odst. 3 věta

[8] VESECKÁ, Renata. *Zvláštní žalobní legitimace nejvyššího státního zastupitelství k ochraně veřejného zájmu dle soudního řádu správního*. s. 3-5. [online]. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/vesecka.pdf

první, § 85 odst. 2, § 89 odst. 2, § 90 odst. 3, § 94 odst. 4 nebo § 100 odst. 3) nejde také o odkaz na jakýsi abstraktní veřejný zájem, ale jde vždy o konkrétní veřejné zájmy, které vyplývají z právní úpravy. Jakýsi univerzální, obecně platný a všem společný veřejný zájem ostatně ani neexistuje.

"Soulad přijatého řešení s veřejným zájmem" zahrnuje tedy proces hledání a nalézání jednotlivých veřejných zájmů, které jsou již vyjádřeny v právních předpisech. Zpravidla v úvodních ustanoveních právních předpisů deklarujících účel právní úpravy -- zájem na ochraně životního prostředí, zájem na ochraně veřejného zdraví atd.

V řadě případů bude v konkrétním správním řízení stát několik veřejných zájmů proti sobě a nebude z povahy věci možné, aby přijaté řešení bylo v souladu se všemi veřejnými zájmy, které s rozhodovanou věcí souvisejí. Potom je na správním orgánu, který je příslušný danou věc rozhodnout, aby veřejné zájmy pokud možno harmonizoval, resp. rozhodl tak, aby žádný z dotčených veřejný zájmů nebyl na úkor ostatních popřen.

V samotném správním řádu s takovou možnou a velmi pravděpodobnou kolizí jednotlivých veřejných zájmů počítají a snaží se ji určitým způsobem regulovat a umožňovat tak obecně přijatelné řešení.[9]

3.1.6. Soudní ochrana veřejného zájmu[10]

Systém českého soudnictví má ve sféře kontroly veřejné správy velmi podstatnou úlohu, jelikož soudy jsou nadány oprávněním v rozhodování v žalobách proti pravomocnému rozhodnutí orgánu veřejné správy. Dále rozhodují o opravných prostředcích proti nepravomocnému rozhodnutí správních orgánů, pouze za předpokladu a to jen v těch případech, kdy jim to zákon přímo výslovně svěřuje. Soudy zastávají důležitou roli ve vztahu mezi státními orgány.

[9] JUDr. VEDRAL Josef , Ph. D., odbor vládní legislativy Úřadu vlády. VEŘEJNÁ SPRÁVA ONLINE. *Základní zásady činnosti správních orgánů v novém správním řádu I.: DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY.* [online]. 13. 4. 2006 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: *http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6218190*

[10] HENDRYCH Dušan, a kolektiv . *Správní právo, 7. vydání.* Praha .: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-049-2. str. 420 – 424.

Tato role je nezastupitelná v souvislosti se soudní nezávislostí. Soudy svou činností jsou značně odlišné od ostatních státních orgánů, protože jejich úloha je řešení konkrétních sporů o právo. Rozhodnutí soudu je závazné autoritativní rozhodnutí pro účastníky sporu. Podílení se soudu na ochraně veřejného zájmu je dvojí.

První, a dá se říct základní, je řízení zahájené bez návrhu tzv. (ex offo) podobně jako u případů civilních soudních sporů. Jde o takové druhy řízení, ve kterých se nachází právní zájem na bezodkladném řízení. Je nutno podotknout, že zahájení řízení za použití zásady oficiality ochraně veřejného zájmu je věcí nepoužívanou.

V druhém možném řízení se jedná o žaloby v zájmu veřejném, ve kterých je podstatou nalézání toho, co je a co není v zájmu veřejném. Z historického pohledu aplikace práva se jedná o nový právní institut, žaloby ve veřejném zájmu, která je zakotvena v § 66 soudního řádu správního. Hlavní účel žalob ve veřejném zájmu je ochrana před nicotným nebo nesprávným rozhodnutím, které vydalo některé ze správních orgánů, nebo orgánů exekutivy, které jsou oprávněny realizovat taková rozhodnutí. Vedlejším účelem je ochrana nedostatků v soudní kontrole veřejné správy.

3.1.6.1. Podmínky žaloby ve veřejném zájmu

Podmínkou zdárného uplatnění žaloby ve veřejném zájmu je platné dosažení přezkumu, který provede nezávislý a nestranný vrchnostensky postavený orgán státu. Nutností žaloby ve veřejném zájmu je aktivní procesní legitimace, podpořená právním důvodem. Tento právní důvod však nesmí spočívat v zásahu do subjektivních práv žalobce. Jako další podmínka ke zdárnému uplatnění žaloby je tzv. tvrzený protiprávní stav. Jedná se o základní podmínku pro podání žaloby, protože úkolem soudu je nalézání práva a zjišťovat porušení práva na základě žaloby a v ní tvrzeného protiprávního stavu. Z toho vyplývá, že soud z vlastní iniciativy nebude zjišťovat porušení práva. K tomuto se vztahuje obecná zásada, že soud bude rozhodovat o tom, o co byl požádán stranami sporu.

3.1.6.2. Charakteristické dělení žalob uplatňovaných ve správním soudnictví

1.) Žaloby rozlišené věcným rozsahem

a) Obecné – žaloby bez omezení ke konkrétní oblasti, ve které veřejná moc působí

b) Speciální – žaloby omezené ke konkrétní oblasti působení veřejné správy

c) Zvláštní skupina tzv. „actio – popularis“ (podat ji je způsobilý každý) pouze za podmínky zasažení do práv konkrétního jedince a to pouze za předpokladu, že zákon v takovém případě umožňuje podání žaloby třetí osobou.

2.) Uplatnění žalobní legitimace k podání žaloby ve veřejném zájmu

a) Žaloba ve veřejném zájmu – k jejímu podání má aktivní legitimaci každý

b) Žaloba ve veřejném zájmu – k jejímu podání má aktivní legitimaci subjekt

c) Žaloba ve veřejném zájmu – k jejímu podání má aktivní legitimaci státní orgán (veřejný ochránce práv nebo nejvyšší státní zástupce)

d) Žaloba ve veřejném zájmu – žalobní legitimace odlišná od státu, pouze při splnění zákonem stanovených podmínek (nevládní organizace)

3.1.6.3. Právní úprava správního soudnictví a žalob ve veřejném zájmu

Na počátku 90. let po zrušení prokuratury zmizely ve správním soudnictví žaloby ve veřejném zájmu. K nápravě došlo v souvislosti s příchodem nové právní úpravy správního soudnictví, kde v § 66 odst. 2 soudního řádu správního je zvláštní žalobní legitimace svěřena nejvyššímu státnímu zástupci. Pro tento úkon disponuje delší lhůtou pro podání žaloby, v případech, ve kterých shledá na věci zvlášť závažný veřejný zájem a to pouze za podmínky, že nápravu nelze sjednat

jiným způsobem. Nejvyšší státní zástupce může podat žalobu z důvodu ochrany subjektivního i objektivního práva.

Ustanovení § 66 soudního řádu správního se dá dělit na několik jeho částí:

- část první tvoří odstavec 1 a 2 zmíněného § 66, který uvádí možnost, ve které v souladu s právními předpisy správního orgánu může být zmocněn k podání žaloby ve veřejném zájmu, vedle již zmiňovaného nejvyššího státního zástupce, i jiný orgán státní správy.

- v části druhé § 66 v odst. 3 je uvedeno, že podání žaloby ve veřejném zájmu může provést i nestátní subjekt, je-li zmocněn k takovému oprávnění jiným platným zákonem nebo mezinárodní smlouvou.

- v části odst. 3 a v následujícím odst. 4., které tvoří třetí část § 66, je upraven zvláštní vztah, který vzniká v kontextu se speciálními aktivními legitimacemi v žalobách ve veřejném zájmu. Odst. 4 konkrétně upravuje obecnou zásadu rei (res) iudicata, která je uznána jako překážka v řízení společně z litispendencí (právní překážka již jinde započatého nebo zahájeného řízení). Tato úprava je platná pro všechny žaloby ve veřejném zájmu, a proto lze takovou žalobu podat i v případech, kdy ve stejné věci bylo rozhodnuto o zamítnutí žaloby. Podmínkou takové žaloby je odlišnost právních důvodů od žalobního návrhu, který byl v předchozím rozhodnutí zamítnut.

Poslední částí § 66 je odst. 5, ve kterém jsou upraveny případné střety při možnosti existence dalších oprávněných subjektů k podání žaloby stejné věci ve veřejném zájmu.

4. Veřejný zájem v evropském právu[11]

Podobně jako v našem právu i v evropském právu je veřejný zájem přímo nedefinovatelný a pravého významu nabývá až při řešení konkrétní situace.

[11]Mgr. JEDLIČKOVÁ Bohdana. Pojem veřejného zájmu v mezinárodní praxi. *eprávo.cz.* [online]. 23.10. 2009 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: *http://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-verejneho-zajmu-v-mezinarodni-praxi-58588.html*

S nejednotností terminologie se setkáme u Evropského soudu pro lidská práva, kde je používán výraz obecný zájem a u Evropského soudního dvora je používán výraz kategorický význam obecného zájmu. Oba tyto pojmy jsou poměrně široce vykládány. Podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva opatření vydané ve veřejném (obecném) zájmu nemusí vždy znamenat opatření ve prospěch většiny nebo společnosti jako celku, ale může jít o opatření, které je v zájmu jednotlivce nebo určité konkrétní zájmové skupiny.

Příkladem opatření v souladu s veřejným (obecným) zájmem, přestože bylo ve prospěch menšiny, je rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Chassagnou v. Francie*, kde byl přijat zákon, ze kterého vyplývá povinné členství v honebních společenstvích pro vlastníky nemovitostí a povinný převod výlučných práv k honitbě členům honebních společností. Z takového opatření mají prospěch pouze společnosti zabývající se lovem zvěře. Z výše uvedeného vyplývá, že veřejný zájem Evropský soud pro lidská práva spatřoval v regulaci lovu zvěře.

Dalším příkladem, který je ve prospěch jednotlivců, judikoval Evropský soud pro lidská práva ve věci *James a další v. Velká Británie.* V tomto soudním sporu přišli žadatelé o velkou část svých příjmů, protože Velkou Británií přijatá opatření dávala nájemcům v lukrativních částech Londýna právo získat za nižší než tržní cenu vlastnictví nemovitostí. I když z tohoto rozhodnutí profitovali přímo jednotlivci, podle odůvodnění Evropského soudu pro lidská práva, veřejný zájem spočíval v nastolení mnohem větší sociální spravedlnosti v oblasti bydlení v lukrativních částech Londýna.

Znovu se dostáváme k nutnosti posouzení konkrétní věci. Například v některých oblastech jsou dané hranice výkladu pojmu veřejný zájem. Dle judikatury Evropského soudního dvora nemůžou čistě ekonomické zájmy nikdy sloužit k ospravedlnění omezení základních svobod vnitřního trhu.

Dále je nutno uvést, že veřejný zájem není jediným kritériem zkoumání k určitému rozhodnutí, kterým došlo k zásahu do práv jednotlivce. Velmi často Evropský soud zkoumá proporcionalitu, zákonnost nebo diskriminaci u daného opatření. Uvedené prvky jsou často tak velmi těsně propojeny, že je není možné od sebe oddělit. Proporcionalitu Evropský soud pro lidská práva vysvětluje jako nastolení rovnováhy mezi obecným zájmem a ochranou základních práv jednotlivce. Pro soud bude značně složité použít v rozhodovací činnosti kritérium obecného zájmu a proporcionality současně.

Z výše uvedeného vyplývá, že zkoumání a výklad veřejného zájmu jsou v evropském právu svěřeny do rukou rozhodovacím nebo zákonodárným orgánům, přičemž existence veřejného zájmu (spolu se splněním určitých podmínek) umožňují učinit vy jímku z daného pravidla. Jde tedy o jakousi „únikovou doložku“. Vinou tohoto laxního přístupu je zde prostor pro korupci a jiné nekalé praktiky (čímž v žádném případě nemá být naznačeno, že by evropské soudní instance rozhodovali na základě korupce. Jde jen o fakt, že prostor pro tu zde díky neexistenci definice pojmu veřejný zájem je).

Podle mého názoru, díky absenci definice pojmu veřejný nebo obecný zájem, se zde otevírá velký prostor pro nekalé praktiky nebo korupci. Tímto v žádném případě nechci naznačit, že je evropské právo zkorumpované, ale pouze znovu upozornit, že zde takový prostor je.

4.1. Veřejný zájem v zákonných normách českého práva

Náš právní systém se setkává s pojmem veřejný zájem ve spoustě právních norem českého právního systému. Některé z nich si dovolím vyjmenovat.

- Zákon č. 182/1993 Sb. § 80, odst. 1. Zákon o Ústavním soudu

Směřuje-li ústavní stížnost proti jinému zásahu orgánu veřejné moci, než je rozhodnutí, může Ústavní soud k odvrácení hrozící vážné škody nebo újmy, k zabránění hrozícímu násilnému zásahu nebo z jiného závažného veřejného zájmu uložit orgánu veřejné moci, aby v zásahu nepokračoval (předběžné opatření).[12]

- Zákon č. 289/1995 Sb., § 8, odst. 2,. Lesní zákon,

Do kategorie lesů zvláštního určení lze dále zařadit lesy, u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa je nadřazen funkcím produkčním.

Jde o lesy:

a) v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách,

[12] Zákon č. 182/1993 Sb. Zákon o Ústavním soudu

b) lázeňské,

c) příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí,

d) sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce,

e) se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodoochrannou, klimatickou nebo krajinotvornou,

f) potřebné pro zachování biologické různorodosti,

g) v uznaných oborách a v samostatných bažantnicích,

h) v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření.[13]

- Zákon č. 13/1997 Sb., § 23, odst. 1,. Zákon o pozemních komunikacích

(*1) Pro účely organizování dopravy na území obce může obec v nařízení obce vymezit oblasti obce, ve kterých lze místní komunikace nebo jejich určené úseky užít za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy*

a) k stání silničního motorového vozidla v obci na dobu časově omezenou, nejvýše však na dobu 24 hodin,

b) k odstavení nákladního vozidla nebo jízdní soupravy v obci na dobu potřebnou k zajištění celního odbavení,

c) k stání silničního motorového vozidla provozovaného právnickou nebo fyzickou osobou za účelem podnikání podle zvláštního právního předpisu, která má sídlo nebo provozovnu ve vymezené oblasti obce, nebo k stání silničního motorového vozidla fyzické osoby, která má místo trvalého pobytu nebo je vlastníkem nemovitosti ve vymezené oblasti obce, nebude-li tímto užitím ohrožena bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích a jiný veřejný zájem. V nařízení obce stanoví obec způsob placení sjednané ceny a způsob prokazování jejího zaplacení.[14]

– Zákon č. 161/1999 Sb., § 3 odst. 4, Zákon č. 161/1999 Sb. Zákon, kterým se vyhlašuje Národní park České Švýcarsko

[13] Zákon č. 289/1995 Sb. Zákon o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon)

[14] Zákon č. 13/1997 Sb. Zákon o pozemních komunikacích

V případech, kdy jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody, může Správa správním rozhodnutím povolit výjimku ze zákazů uvedených v odstavcích 1 až 3.[15]

- Zákon č. 128/2000 Sb., § 2, odst. 2,. Zákon o obcích

Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.[16]

- Zákon č. 129/2000 Sb., § 2, odst. 3,. Zákon o krajích

Kraj při výkonu samostatné působnosti a přenesené působnosti chrání veřejný zájem.[17]

- Zákon č. 219/2000Sb., § 22, odst. 2,. Zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

Bezúplatně lze věc převést pouze ve veřejném zájmu, anebo je-li bezúplatný převod hospodárnější než jiný způsob naložení s věcí nebo stanoví-li tak zvláštní právní předpis.[18]

- Zákon č. 361/2000 Sb., § 78, odst. 2,. Zákon o provozu na pozemních komunikacích

Dopravní značky, světelné a akustické signály, dopravní zařízení a zařízení pro provozní informace se smějí užívat jen v takovém rozsahu a takovým způsobem,

[15] Zákon č. 161/1999 Sb. Zákon, kterým se vyhlašuje Národní park České Švýcarsko, a mění se zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

[16] Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení)

[17] Zákon č. 129/2000 Sb. Zákon o krajích (krajské zřízení)

[18] Zákon č. 219/2000Sb., Zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

jak to nezbytně vyžaduje bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích nebo jiný důležitý veřejný zájem.[19]

- Zákon č. 109/2001 Sb., § 87, odst. 1, a § 108, odst. 1,2,3,. Stavební zákon

§ 87, odst. 1

Vyžaduje-li to veřejný zájem z důvodů hygienických, bezpečnostních, požárních, provozních, ohrožení životního prostředí a estetických, nařídí stavební úřad provedení nezbytných úprav na stavbě vlastníku stavby nebo na stavebním pozemku vlastníku tohoto pozemku. Nařízené úpravy je vlastník stavby nebo pozemku povinen provést na svůj náklad.

§ 108, odst. 1,2,3,

(1) Pozemky, stavby a práva k nim, potřebné pro uskutečnění staveb nebo opatření ve veřejném zájmu, uvedených v odstavci 2, lze vyvlastnit nebo vlastnická práva k pozemkům a stavbám lze omezit rozhodnutím stavebního úřadu (dále jen "vyvlastnit").

(2) Vyvlastnit podle tohoto zákona je možné jen ve veřejném zájmu pro

a) veřejně prospěšné stavby podle schválené územně plánovací dokumentace,

b) vytvoření hygienických, bezpečnostních a jiných ochranných pásem a chráněných území a pro zajištění podmínek jejich ochrany,

c) provedení asanace sídelního útvaru nebo jeho asanačních úprav podle schválené územně plánovací dokumentace,

d) vytvoření podmínek pro nezbytný přístup k pozemku a stavbě,

e) vytvoření podmínek pro umístění nebo řádný provoz zařízení státní pozorovací sítě, kterou se zjišťuje stav životního prostředí,

f) účely vymezené zvláštními zákony.

(3) Veřejný zájem na vyvlastnění pro účely uvedené v odstavci 2 musí být prokázán ve vyvlastňovacím řízení. Za stavby podle odstavce 2 písm. a) se považují stavby určené pro veřejně prospěšné služby a pro veřejné technické

[19] Zákon č. 361/2000 Sb. Zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů

vybavení území podporující jeho rozvoj a ochranu životního prostředí, které vymezí schvalující orgán v závazné části územně plánovací dokumentace[20].

- Zákon č. 254/2001 Sb., § 6, odst. 4,. Zákon o vodách

Vodoprávní úřad může obecné nakládání s povrchovými vodami rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy bez náhrady upravit, omezit, popřípadě zakázat, vyžaduje-li to veřejný zájem, zejména dochází-li při něm k porušování povinností podle odstavce 3 nebo z důvodu bezpečnosti osob. Působnost jiných správních úřadů ke stanovení podmínek k užívání těchto vod ke koupání není tímto zákonem dotčena.[21]

- Zákon č. 312/2002 Sb., § 16, odst. 1, písm. c, h,. Zákon o úřednících územních samosprávných celků

§16

(1) Úředník je povinen

c) hájit při výkonu správních činností veřejný zájem,

h) zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, zejména nezneužívat informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného,[22]

- Zákon č. 500/2004 Sb., § 85, odst. 2, písm. a, a c, a odst. 3,. Správního řádu

(2) Správní orgán může odkladný účinek odvolání vyloučit,

a) jestliže to naléhavě vyžaduje veřejný zájem,

b) hrozí-li vážná újma některému z účastníků, nebo

c) požádá-li o to účastník; to neplatí, pokud by tím vznikla újma jiným účastníkům nebo to není ve veřejném zájmu.

(3) Z důvodu ochrany práv nabytých v dobré víře, oprávněných zájmů účastníků nebo veřejného zájmu lze vyloučit odkladný účinek odvolání, jehož zmeškání správní orgán promíjí.[23]

---

[20] Zákon č. 109/2001 Sb. Úplné znění zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), jak vyplývá z pozdějších změn

[21] Zákon č. 254/2001 Sb. Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

[22] Zákon č. 312/2002 Sb. Zákon o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

- Zákon č. 159/2006 Sb.,§ 1, písm. a, a § 3, odst. 1 a 2,. Zákon o střetu zájmů

§ 1

a) *povinnost veřejných funkcionářů vykonávat svoji funkci tak, aby nedocházelo ke střetu mezi jejich osobními zájmy a zájmy, které jsou povinni z titulu své funkce prosazovat nebo hájit,*

§ 3

(1) Dojde-li ke střetu veřejného zájmu se zájmem osobním, nesmí veřejný funkcionář upřednostňovat svůj osobní zájem před zájmy, které je jako veřejný funkcionář povinen prosazovat a hájit. Osobním zájmem se pro účely tohoto zákona rozumí takový zájem, který přináší veřejnému funkcionáři osobní výhodu nebo zamezuje vzniku případného snížení majetkového nebo jiného prospěchu.

(2) Veřejný funkcionář nesmí ohrozit veřejný zájem tím, že

a) využije svého postavení, pravomoci nebo informací získaných při výkonu své funkce k získání majetkového nebo jiného prospěchu nebo výhody pro sebe nebo jinou osobu,

b) se bude odvolávat na svou funkci v záležitostech, které souvisejí s jeho osobními zájmy, zejména s jeho povoláním, zaměstnáním nebo podnikáním, nebo

c) dá za úplatu nebo jinou výhodu ke komerčním reklamním účelům svolení k uvedení svého jména, popřípadě jmen a příjmení nebo svolení ke svému vyobrazení ve spojení s vykonávanou funkcí.[24]

Zákon č. 184/2006 Sb., § 3, odst. 1,. Zákon o vyvlastnění

Vyvlastnění je přípustné jen pro účel vyvlastnění stanovený zvláštním zákonem a jen jestliže veřejný zájem na dosažení tohoto účelu převažuje nad zachováním dosavadních práv vyvlastňovaného. Vyvlastnění není přípustné, je-li možno práva k pozemku nebo stavbě potřebná pro uskutečnění účelu vyvlastnění získat dohodou nebo jiným způsobem.[25]

5. Právní uplatnění vyvlastnění ve veřejném zájmu

[23] Zákon č. 500/2004 Sb. Zákon správní řád

[24] Zákon č. 159/2006 Sb. Zákon o střetu zájmů

[25] Zákon č. 184/2006 Sb. .Zákon o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění)

Určitě jedním z nejcitelnějších zásahů do práv občana je vyústění sporu mezi veřejnou správou (prokazatelně jednající ve veřejném zájmu) a FO nebo PO, kdy nedojde k vzájemné dohodě a dochází k vyvlastnění. Pojem vyvlastnění nám upravuje Zákon o vyvlastnění č. 184/2006 Sb. Při realizaci účelu vyvlastnění je jedna z podmínek existence veřejného zájmu. Povinností vyvlastňujícího úřadu je posouzení uplatnění veřejného zájmu a jeho převaha nad ochranou vlastnických práv.

Podmínkou pro vyvlastnění musí být dán účel a jeho prosazení musí zákon výslovně umožňovat. Zákonný podklad pro účel vyvlastnění najdeme v několika platných zvláštních zákonech, např. v zákoně horním, energetickém, stavebním atd. Jednotlivé tituly pro vyvlastnění uvedené v různých stávajících zákonech upravují určité úseky veřejné správy.

Podmíněnou přiměřenost vyvlastnění je nutné vnímat za dvou pohledů.

1) Jde o intenzitu zásahu do vlastnických práv, která nesmí přesáhnout stupně který je nezbytný k realizaci daného účelu. Jestliže postačí „ jen“ omezení vlastnictví, není zde právo k odejmutí.

2) Jde o kvantitu – velikost pozemku nebo stavby, která je předmětem vyvlastnění. Odejmout vlastnictví nebo výkon vlastnictví omezit lze pouze na území, které je k dosažení zákonem daného účelu nezbytně nutné. Vyvlastněný má na základě jeho žádosti právo odejmutí vlastnického práva, jestliže to pro vyvlastněného bude příznivější, nebo vyvlastnění zbylé části pozemku nebo stavby, jestliže ji vyvlastněný dále nemůže využívat.

K institutu vyvlastnění může dojít až po použití všech prostředků, které by mohly přispět k tížené majetkoprávní změně. Jedním ze základních požadavků je včas informovat vlastníka pozemku nebo stavby o účelu vyvlastnění, který stanoví zvláštní zákon a např. uzavření smlouvy o převodu nebo o vzniku nebo zániku nebo změně věcného břemene. Při předložení žádosti o vyvlastnění, musí byt žadatelem prokázáno předchozí odmítnutí uzavření dohody vlastníka pozemku nebo stavby.

Velmi často byl pojem vyvlastnění mediálně zmiňován v kauzách dostavby některých úseků dálnic nebo obchvatů měst. V některých kauzách je spor již ukončen a v jiných se stále ještě pokračuje.

5.1. Praktické příklady vyvlastnění ve veřejném zájmu

Dovolím si pro příklad přiblížit problém týkající se západočeské metropole.

Co se týká lokality západočeské metropole, i ona se musela pracně propracovat k vybodování obchvatu města. Výstavba obchvatu Plzně byla jedním z případů, kdy zjevně veřejně prospěšná stavba nemohla být uskutečněna nikoliv pro spory o výši náhrady, ale pro někdy nepříliš racionální důvody tzv. ochrany přírody. Spor o obchvat Plzně začal již v roce 1988, v době kdy se začala rodit první ekologická hnutí, kterým se v revoluční době roku 1989 podařilo zablokovat zahájení stavby. Nezávisle na tom ale probíhala výstavba dálnice D 5 Praha – Plzeň –Rozvadov, která byla dokončena v roce 1998. I když měl být obchvat Plzně dokončen logicky v předstihu před stavbou celé dálnice, finálním důsledkem ekologických obstrukcí bylo to, že veškerá doprava mezi Českou republikou a Německem procházela centrem Plzně. Ačkoliv byly zpracovány objektivní studie o negativním vlivu dopravy přes město nejen na životní prostředí, ale i na zdraví obyvatel, skupina tzv. ekologů neustoupila a blokovala prodej 250m2 na vrchu Valík, které byly ve vlastnictví 92 majitelů. Jakákoliv cenová a věcná jednání nevedla k žádnému výsledku, proto musel být 4. dubna 2001 přijat zvláštní zákon o dálničním obchvatu (Zákon č. 168/2001 Sb.), kde je mimo jiné konstatováno: „Všechny stavby v rámci výstavby dálnice D 5 v úseku Ejpovice – Sulkov jsou veřejným zájmem… V řízení o vyvlastnění pozemků, staveb a práv k nim potřebných ke stavbě obchvatu se za nedosažení dohody podle zvláštního právního předpisu považuje její neuzavření do 30 dnů ode dne doručení nabídky s návrhem náhrady za vyvlastnění nejméně ve výši určené znaleckým posudkem. Veřejný zájem na vyvlastnění pozemků, staveb a práv k nim pro stavbu obchvatu se ve vyvlastňovacím řízení prokáže odkazem na tento zákon“.

Uvedené řešení bylo jistě vzhledem k všem komplikacím limitní, ale je dobrým precedentem pro další případné obstrukce různých nátlakových skupin, které by chtěly blokovat další liniové nebo jiné stavby ve veřejném zájmu na našem území.[26]

[26] PLAČEK Jaroslav. Iracionální důvody tzv. ochrany přírody. *cepena.cz*. [online]. 16.5.2012 [cit. 2014-09-13]. Dostupné z: *http://www.cepena.cz/prilohyarchiv/46/12%20-%20Ort%20Petr%20-%20Zp%F9soby%20ocen%ECn%ED%20majetku%20pro%20%FA%E8ely%20vyvlastn%ECn%ED%20ve%20ve%F8ejn%E9m%20z%E1jmu.pdf*

Dalším určitě ještě nedořešeným problémem ve věci veřejného zájmu je město Plzeň a výstavba nového obchodního centra. Zde se zastupitelé města rozhodli v lednu 2013 vyhlásit referendum, kde občané sami rozhodli o veřejném zájmu a výsledkem bylo odmítnutí stavby obchodního centra Corso. Dne 12. 12. 1014 byla plzeňská radnice kontaktována pražskou společností Amádeus, která je majitelem pozemku na Americké třídě v Plzni, kde stával Dům kultury Inwest. Společnost Amádeus nabízí městu pozemek o velikosti 2,5 hektaru k prodeji a vyzývá město k jednání ještě do konce roku 2014. Cenu za pozemek společnost Amádeus neuvedla, ale na základě zpracovaného znaleckého posudku požaduje po městu Plzeň dvě miliardy korun jako odškodnění za zmařený podnikatelský záměr. Primátor města Martin Zrzavecký potvrdil , že město je na jednání připraveno. Hodnota zmiňovaného pozemku podle znaleckého posudku, které si město nechalo zpracovat přibližně před rokem a půl, je dvě stě sedmdesát miliónů korun. Další jednání podle primátora budou zcela jistě pokračovat v duchu referenda. Primátor Zrzavecký dále upozorňuje na to, že v dané lokalitě platí regulační podmínky, kvůli kterým nemůže být na zmíněném pozemku vystavěn nějaký nečleněný obchodní monolit. Naopak z posudků právníků, objednaných městem Plzeň, je možné v dané lokalitě postavit domy s přízemními obchody. Obchodní centrum „Corso Americká“, které společnost Amádeus připravovala čtyři roky, bylo v lednu 2013 odmítnuto v referendu. Podle primátora Zrzaveckého učiní všechny kroky k zabránění stavbě domu nebo domů, neodpovídajícího regulačním podmínkám. V předchozích jednáních bylo městem Plzeň společnosti Amádeus doporučeno přepracování projektu a respektování regulačních podmínek, které byly schváleny před necelými třemi lety. Společnost Amádeus uvádí jako důvod ukončení projektu nejistotu v přístupu města a stále se měnící postoje k investici, které měly za následek zastavení územního řízení. Podle právního zástupce společnosti Amádeus, Jana Petříka, rozhodnutím společnosti je nemožnost realizace v upravené formě. Dále uvádí, že investorem bylo do projektu vloženo stovky miliónů korun, které budou po městu požadovány a zrovna tak i ušlý zisk ze zmařené investice.[27]

Zde jsem uvedl jen několik málo příkladů jednání ve veřejném zájmu.

[27] VESELÁ Dana. Amádeus spočetl škodu na dvě miliardy. *Plzeňský deník.cz.* [online]. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: ***http://plzensky.denik.cz/zpravy_region/amadeus-spocetl-skodu-na-dve-miliardy-20141212.html***

V prvním případě, kdy je věc již uzavřena, se dá soudit, že šlo o pozitivní a v lokalitě i prospěšný veřejný zájem. V případě druhém ukáže čas, jestli byl tento zájem finančně výhodný. Určitě podle vývoje situace bude následovat řada soudních sporů a rozhodnutí. Pozitivita druhého příkladu je samozřejmá.

Jak je již výše uvedeno, veřejný zájem upravují zásady vyjádřené v § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. J. Vedral v komentáři ke správnímu řádu uvádí: *že ustanovení § 2 odst. 4 SprŘ obsahuje celkem tři základní zásady, jimiž se musí správní orgány ve své činnosti řídit. Jsou jimi* zásada ochrany veřejného zájmu *(„aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem“),* zásada nestranného postupu a rovného přístupu *(„aby přijaté řešení odpovídalo okolnostem daného případu“) a* zásada ochrany legitimního očekávání *či jinak řečeno* zásada oprávněné důvěry v postupy orgánů veřejné správy *(„aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly“). Všechny zásady v nejobecnějším smyslu více či méně souvisejí se* zásadou legality*, neboť jde o zásady, které jsou vlastní pojmu „právní stát“ (čl. 1 odst. 1 Ústavy) a jejich dodržování tedy současně znamená dodržování tohoto ustanovení Ústavy, které není jen jakýmsi „monologem ústavodárce“, ale promítá se svým obsahem vyvěrajícím z tradice evropské právní kultury do činnosti všech orgánů veřejné moci.*[28]

6. Aplikace veřejného zájmu vodoprávními úřady

V této kapitole stručně popisuji použití (aplikaci) veřejného zájmu vodoprávními úřady, nečastěji ve vodoprávním řízení. Jde o správní řízení vedené vodoprávními úřady o záležitostech, které uplatňuje vodní zákon. Při výkonu své působnosti použijí vodoprávní úřady přednostně ustanovení vodního zákona. Jestliže není daná skutečnost upravena ve vodním zákoně, další postup řízení se odvíjí podle obecných ustanovení správního řádu. Při postupu příslušného správního orgánu (myšleno vodoprávního úřadu) v kontextu s veřejným zájmem lze jako klíčové spatřit ustanovení § 2 odst. 4, správního řádu, podle kterého vodoprávní úřad dbá, aby přijaté řešení nebylo v rozporu se zájmem veřejným.

[28] VEDRAL Josef. *Správní řád. Komentář* . Praha: BOVA Polygon, 2006. ISBN 80-7273-134-3., str. 66

Dále musí řešení odpovídat okolnostem daného případu a při rozhodování obdobných případů nesmí dojít k nedůvodným rozdílům.

Činnost vodoprávních úřadů se rozděluje na jednotlivé postupy:

- vedení vodoprávních řízení
- vydávání opatření obecné povahy
- uzavírání veřejnoprávních smluv
- působnost vodoprávních úřadů jako dotčených orgánů

Ustanovení § 50 odst. 3, správního řádu se týká uplatnění veřejného zájmu ve vodoprávním řízení a stanoví povinnost vodoprávnímu úřadu zajistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu. Vodoprávní úřad v řízení, v němž má být z moci úřední uložena povinnost, je povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodující okolnosti, které svědčí v prospěch nebo neprospěch toho, komu má být povinnost uložena.

6.1. Veřejný zájem a vodní zákon

Výslovné vazby postupu vodoprávního úřadu ve vodoprávním řízení na veřejný zájem (tedy jeho upřesnění v zákonem předvídaných situacích) potom obsahuje samotný vodní zákon (v ostatních případech je nutné vazbu na veřejný zájem dovozovat). Lze připomenout, že vodoprávní úřad zejména

- *rozhodne o tom, že jiná osoba než oprávněný vykonává povolené nakládání s vodami, je-li nezbytně třeba ve veřejném zájmu (§ 11 odst. 4),*
- *povolí vodní dílo nebo jeho změnu i v případě, kdy toto vytváří bariéru pohybu ryb a vodních živočichů, pokud takové řešení vyžaduje veřejný zájem (§ 15 odst. 6 písm. b),*
- *nepovolí ve veřejném zájmu obnovu původního stavu koryta vodního toku (§ 45 odst. 3),*
- *může rozhodnout, vyžaduje-li to veřejný zájem, že jiná osoba přejímá na dobu nezbytné potřeby provoz nebo údržbu vodních děl (§ 59 odst. 5), nebo*
- *rozděluje vodní díla do I. až IV. kategorie rovněž z hlediska ztrát z omezení užitků ve veřejném zájmu (§ 61 odst. 2), a dále potom*
- *krajský úřad ukládá opatření, která stanoví ve veřejném zájmu programy opatření (§ 107 odst. 1 písm. f).*

***Vodní zákon dále požaduje**, aby při vydávání povolení k nakládání s vodami byl zohledněn veřejný zájem (viz § 5 odst. 1), stejně jako by veřejný zájem neměl být ohrožován výkonem práv vyplývajících z povolení k nakládání s vodami, popř. přímo ze zákona (v případech, kdy není třeba povolení k nakládání s vodami – § 6, § 7 a § 8 odst. 3).*

6.2. Veřejný zájem a stavební zákon

Ve vazbě na stavební zákon je pro vodoprávní úřad zpřesněn veřejný zájem zejména v případech, kdy

- *ve stavebním povolení podmínkami zabezpečí ochranu veřejných zájmů a stanoví zejména návaznost na jiné podmiňující stavby a zařízení, dodržení obecných požadavků na výstavbu, včetně požadavků na bezbariérové užívání stavby, popřípadě technických norem (§ 115 odst. 1),*
- *schválí změnu stavby při kontrolní prohlídce zápisem do stavebního deníku nebo jednoduchého záznamu o stavbě, pokud se změna nedotýká podmínek územního rozhodnutí, veřejných zájmů chráněných zvláštními právními předpisy nebo když příslušný dotčený orgán písemně anebo prohlášením do protokolu se změnou souhlasí (§ 118 odst. 3),*
- *souhlasí se změnou v užívání stavby, pokud je změna v souladu se záměry územního plánování, s veřejnými zájmy chráněnými stavebním zákonem a se zvláštními právními předpisy (§ 126 odst. 3),*
- *dodatečně povolí stavbu, která není v rozporu s obecnými požadavky na výstavbu nebo s veřejným zájmem chráněným zvláštním právním předpisem (§ 129 odst. 2 písm. c), nebo*
- *vykonává soustavný dozor nad zajišťováním ochrany veřejných zájmů, ochrany práv a oprávněných zájmů právnických a fyzických osob a nad plněním jejich povinností vyplývajících ze stavebního zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení (§ 132).*

*Pokud uzavírá vodoprávní úřad **veřejnoprávní smlouvu,** musí být tato rovněž přímo ze zákona v souladu s veřejným zájmem; pokud není, může to být důvod jejího zrušení.*

*Při vydávání **opatření obecné povahy** je pro vodoprávní úřady nalezení veřejného zájmu v některých případech jednodušší a veřejný zájem je i přímo vodním zákonem stanoven (§ 30 odst. 1 věta třetí) nebo dovozován a demonstrativně uveden (§ 6 odst. 4 věta první).*

6.3. Vodoprávní úřady jako dotčené orgány

*Působnost vodoprávních úřadů jako dotčených orgánů je zakotvena v § 104 odst. 9 vodního zákona (ve spojení s § 136 odst. 1 písm. b správního řádu), kdy **vodoprávní úřad v jiných řízeních hájí veřejný zájem chráněný vodním zákonem**. Vodoprávní úřad při výkonu této své působnosti přihlíží zejména k účelu a předmětu zákona vymezeným § 1, který je potom konkrétněji rozveden v jednotlivých ustanoveních zákona. Zjištění účelu svěřené pravomoci vodoprávního úřadu nemusí činit velkých obtíží. Je jím veřejný zájem, ne jako abstraktní hodnota, ale jako výsledek posouzení mezi různými zájmy. Jedná se o kategorii, která má u každého rozhodnutí svůj konkrétní obsah, jenž je spojen i s okolnostmi řešeného případu.*

*Pouze pro úplnost uvádíme, že **odkaz na ve**řejný zájem lze v relevantních právních před**pisech nalézt i v dalších souvislostech**. Ve správním řádu jsou to však spíše ustanovení procesního charakteru. Ve vodním zákoně se rovněž veřejný zájem objevuje v dalších souvislostech (zejména ve vztahu k plánování v oblasti vod, výkonu povinností vlastníků staveb, které nejsou vodními díly nebo úhradě výdajů na opatření ve veřejném zájmu).*

Jak je vidno, právní normy ukládají, aby veřejný zájem byl správním orgánem výslovně dovozen ve vztahu ke konkrétně řešené záležitosti. Zásada ochrany veřejného zájmu však neznamená, že by vodoprávní úřady měly veřejný zájem jako takový samy o sobě vytvářet a definovat. Ten je kolikráte třeba vyvodit z právní úpravy a jejích cílů (obvykle obsaženým v úvodních ustanoveních) a posouzením různých hodnotových hledisek podle svěřených úkolů v příslušných oblastech veřejné správy (stavební, ochrany životního prostředí apod.).

6.4. Správní uvážení

Obecně lze správní uvážení (tj. diskreční pravomoc), resp. volné uvážení správního orgánu charakterizovat tak, že jde o zákonem založenou volnost tohoto orgánu zvolit při řešení konkrétního případu jedno z více právně možných rozhodnutí, přičemž volná úvaha může být založena pouze zákonem, resp. z něho vyvozenou právní normou. ***Správní uvážení přichází v úvahu mj. tam, kde to vyžaduje veřejný zájem a kde je třeba jej naplňovat diferencovanými právními řešeními****.*

Z hlediska ochrany veřejného zájmu je třeba přistupovat k diskreční pravomoci aktivně a v mezích zákona, orgány státní správy by měly mít povinnost v rámci diskreční pravomoci veřejný zájem chránit.

Při zjišťování existence veřejného zájmu však nejde o volné uvážení, ale o řešení otázky právní, neboli zjištění, zda tu veřejný zájem je, a jakého je obsahu, což někdy vyžaduje rozbor celého obsahu a úmyslu zákona. Toto sice vypadá na první pohled složitě, "úmysl zákona" je však mimo obecného vymezení v úvodních ustanoveních následně upřesněn přímo v textu zákona konkrétními požadavky (např. v ochraně podzemních vod jsou stanoveny podmínky, za kterých lze realizovat nepřímé vypouštění odpadních vod do nich – viz § 38 odst. 7 vodního zákona). ***Existuje celá škála nebo struktura veřejných zájmů, které nemusí být nutně v souladu, a mohou se střetnout při řešení konkrétního případu.*** *Je úkolem aplikujícího správního orgánu, aby rozpoznal a přiklonil se k zájmu, který převáží.*

V řadě případů stojí v konkrétním vodoprávním řízení několik veřejných zájmů proti sobě a zpravidla není možné, aby přijaté řešení bylo v souladu se všemi veřejnými zájmy, které s rozhodovanou věcí souvisejí. Je pak na vodoprávním úřadu, který je příslušný danou věc rozhodnout, aby tyto veřejné zájmy pokud možno harmonizoval. Vodoprávní úřad však nemůže zaměnit účel právní úpravy nebo nahradit veřejný zájem zájmem jiným (soukromým).

6.5. Dotčené orgány

Dotčené orgány zastupují zájmy svěřené jim zvláštními zákony (v případě vodoprávního řízení se nejčastěji jedná o zákon o ochraně přírody a krajiny, kdy pozici dotčených orgánů zastávají zejména orgány ochrany přírody). Tyto zájmy se mohou v určitých ohledech rozcházet. Je potom na orgánu, který příslušné řízení vede, jak jednotlivé partikulární (veřejné) zájmy harmonizuje, popř. vyřeší rozpory mezi nimi. Správní řád umožňuje najít obecně přijatelné řešení. Správní orgány prosazují veřejné zájmy prostřednictvím svých (závazných) stanovisek k dané věci, s nimiž je možné nakládat jen zákonem stanoveným způsobem a která tvoří závazný podklad pro rozhodnutí.

*Na formulaci veřejného zájmu se podílí i **dotčená veřejnost**, tedy pokud jí to zákon umožňuje. Přístup dotčené veřejnosti může být jedním z předpokladů řádného vymezení a uplatňování veřejného zájmu. Je to přece jen lid (tedy veřejnost), kdo je zdrojem veškeré státní moci (čl. 2 odst. 1 Ústavy). Vodní zákon zapojuje dotčenou veřejnost formou občanských sdružení, jejichž cílem je ochrana životního prostředí.*

*Přesto je **fenomén přístupu veřejnosti k informacím** a vstup širší veřejnosti do řízení obecně ze strany většiny společnosti vnímám často oprávněně jako obstrukční. Kombinací kvalitního výkonu veřejné správy a možnosti účasti dotčené veřejnosti na rozhodovacích procesech, které se jí dotýkají, je možné zajistit legitimitu veřejného zájmu. Na druhé straně je třeba si uvědomit, že **zvýšené zapojení veřejnosti přináší také riziko**, že ve snaze vyhovět velkému množství skupin hájících "jejich" zájmy může být paradoxně opominut širší veřejný zájem. Tak zvaný "hyperpluralismus", stav, v němž značný počet skupin hájících soukromý zájem dominuje veřejnoprávnímu procesu, může vést k situaci, kdy bude značně obtížné najít vyvážený konsenzus mezi jednotlivými zájmy.* [29]

[29] Mgr. HORÁČEK Zdeněk . Veřejný zájem v činnosti vodoprávních úřadů. *Veřejná správa online*. [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: *http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6492164*

7. Veřejný zájem z pohledu ekonomicko – politického

Podobně jako v právu, není vymezení tohoto pojmu ani v ekonomii. Ekonomové veřejný zájem často ani nevymezují. Svou teorii na toto téma má profesor Šíma[30], který ve svých pracích uvádí, že vymezení veřejného zájmu je především problém politicko- filosofický, ale sám jej definuje jako ochranu soukromého vlastnictví. Názorovým opakem profesora Šímy je např. Jan Kubíček,[31] který zastává názor, že veřejný zájem vůbec neexistuje. Svoje tvrzení odůvodňuje především tím, že racionálně jednající osoby, tedy i politici, sledují svůj vlastní zájem. O jaký veřejný zájem těmto lidem vlastně jde, vysvětluje v současné ekonomii tzv. Mainstreamová teorie, která plyne z politického trhu. Politickým trhem se dá nazvat místo, kde se získávají hlasy lidí, výměnou za politické sliby. Logicky se obě skupiny snaží na tomto trhu maximalizovat svůj užitek. Trh je ovlivněn volbou politika. Záleží na tom, jestli je volba většinová nebo soukromá. Při volbě soukromé se spotřebitel rozhodoval mezi variantou preferenční a rozpočtového omezení, u varianty většinové se bude politik rozhodovat, která varianta mu přinese větší užitek. Proto poměrně často můžeme pozorovat před volbami, jak politici nabízejí veřejné statky, aniž by došlo ke zvyšování daňové zátěže. V takovém případě dochází k neefektivní alokaci zdrojů ze statků soukromých, na statky veřejné, ale zároveň dojde i k přenosu zadlužení na další generace. Z pohledu ekonomického je tato varianta naprosto nevhodná. Z pohledu politického je právě takto obhajován veřejný zájem. Zmíněné veřejné statky jsou velmi často statky a služby poskytované prostřednictvím veřejného zájmu a za tyto jako daňoví poplatníci platíme. Někdy se může jednat o veřejné statky z povahy jejich věci – některé statky jsou natolik důležité svojí potřebou pro lidi, že jejich poskytování pouze na trhu by bylo neefektivní co do množství. V tomto případě je z ekonomického hlediska jejich zaplacení z daní v pořádku a nezáleží, jestli to zdůvodníme tak, že jsou ve veřejném zájmu nebo obecně prospěšné.

Naopak se vyskytuje poměrně velká skupina veřejných statků, které jsou z politického rozhodnutí statky veřejnými. Mám na mysli například školství nebo zdravotnictví a jejich financování se odůvodňuje právě veřejným zájmem.

---

[30] ŠÍMA Josef. *Ekonomie a právo: Úvod do logiky společenského jednání.* Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0749-8.

[31] KUBÍČEK Jan a kolektiv. *Hospodářská politika* . Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-99-7.

Prozatím z uvedeného vyplývá, že soukromými zájmy politika je již zmiňovaný veřejný zájem nebo obecné blaho, který se tímto snaží oslovit co nejvíce voličů a očekává od nich hlasy při volbách. Nové zdravotnické zařízení, školu nebo jiné obecně prospěšné zařízení lze jistě zřídit i soukromou cestou a není potřeba takové jednání obhajovat obecným blahem společnosti.

Pokud se na veřejný zájem budeme dívat z tohoto pohledu, museli bychom se ztotožnit s názorem ekonoma Kubíčka, že veřejný zájem neexistuje. Naopak jestliže při zkoumání politické ekonomie nebudeme zastávat takto vyhraněný názor, můžeme připustit existenci veřejného zájmu, který ale nebude zájmem všech lidí jako celku, nýbrž zájmem určité skupiny lidí. Toto pojetí je uplatňováno u evropských soudů. Z hlediska ekonomického je takové chování vysvětlitelné teorií zájmových skupin. Pokud se politik snaží prosadit nějaké opatření a míní touto snahou získat maximum možných hlasů v nadcházejících volbách, logicky nebude oslovovat všechny voliče. To je pro politika velká a špatně organizovaná skupina s různými zájmy a jednotlivci z takové skupiny by nepociťovali uspokojení nad prosazením jednoho konkrétního zájmu. Naopak menší a tím pádem mnohem lépe organizovaná skupina obyvatel může od politika vyžadovat a očekávat prosazení svého konkrétního zájmu. Zisk z opatření pro menší skupinu bude velký. Jako příklad můžeme uvést vliv subvence na zemědělské komodity. Tyto subvence, i když jsou ekonomicky neefektivní, jsou velmi často ospravedlňovány veřejným zájmem. Ten je odůvodňován např. snížením nezaměstnanosti v daném zemědělském odvětví, vyšší konkurenceschopností, a možnými preventivními a zdravotními dopady na uživatele. Když mléko bude levnější, s odůvodněním, že je zdraví prospěšné, nižší cena osloví více zákazníků, tím bude zdravější větší míra populace a tím se automaticky sníží náklady na zdravotní péči a to se v konečném důsledku přece vyplatí.

Z hlediska ekonomického nejsou tyto argumenty správné, protože výše uvedená pozitiva mohou, ale nemusí nastat a pozitivní by byla pouze subvence pro zemědělce. Zemědělci by získali subvenci, tedy peníze a to i přesto, že neprodají jediný výrobek a nevyvinou žádné podnikatelské úsilí. Dále jsou pouze malou zájmovou skupinou, takže díl subvence na jednoho zemědělce bude vysoký. Podbízí se poměrně snadný klíč k vyřešení tohoto problému. Když s vírou a přesvědčením, že konáme ve veřejném zájmu, dáme subvenci místo výrobci (zemědělci) rovnou přímo voliči (spotřebiteli). Tohle však žádný racionálně smýšlející politik nemůže udělat, protože částka rozdělená mezi voliče

by byla tak malá, že by jí volič vůbec nepocítil a tím pádem by nebyla ani voliče schopna nikterak oslovit. Tato nastíněná situace nám opět odůvodňuje, proč se politik snaží oslovit a podpořit užší zájmovou skupinu a její zájem prezentovat jako zájem veřejný.

V souvislosti s veřejným zájmem nelze opomenout ani ekonomickou problematiku tzv. volných zdrojů. Jsou to specifické zdroje, které náleží „všem lidem“ a ti je mohou bez omezení využívat. Jako volné statky jsou myšleny např. národní a kulturní památky, historická centra měst, národní parky nebo přírodní památky. U zmíněných volných statků je těžké vymezení vlastnických práv a následně obrana proti jejich porušování. Velmi často je tato obtížnost spíš politickou než praktickou otázkou. Ze zkušeností je zřejmé, že z prosazení platby za vstup do zmíněných volných statků žádná politická strana na popularitě nic nezíská. Je nutné zmínit, že efektivnějšího využívání volných zdrojů je z hlediska obecné ekonomické teorie dosahováno, pokud je využití zpoplatněno a tím je zároveň z velké části zabráněno ničení veřejných statků.

Na závěr této kapitoly je důležité vysvětlit, proč z hlediska ekonomického je nesprávné považování individuálních zájmů za veřejné zájmy. Jestliže je snaha prosadit individuální preference do preferencí celospolečenských, které jsou představovány jako veřejný zájem, tak jedinou možností k dosažení spolehlivého výsledku se nabízí vlastní párové srovnání v jednotlivých preferenčních skupinách. Jestliže se najde natolik silná preferenční skupina, která s naprostou většinou přemůže ostatní preferenční skupiny, tzv. Condorcetův vítěz, pak ji můžeme považovat za veřejnou preferenci a zároveň za veřejný zájem. Zmiňovaná skupina se vyskytuje jen velmi zřídka. Existují také matematické výpočty, které mohou vygenerovat celospolečenskou preferenci. Určité postupy by však mohly vést a v praxi často vedou k různým výsledkům, prostřednictvím logických variant k variantním či alternativním veřejným zájmům. Toto je určitě nežádoucí. Definice veřejného zájmu je tudíž nejednoznačná, a to vede k závěru, že u veřejného zájmu nenajdeme ekonomické ani logické opodstatnění.[32]

[32] FIALA Petr. *Modely a metody rozhodování I.* Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-245-1345-4. Str. 160 - 175

8. Zájmové skupiny

V předchozí kapitole byl zmíněn pojem „ zájmové skupiny“. V této kapitole si dovolím stručně přiblížit, co tento pojem znamená.

Každý subjekt má své zájmy, které se mohou prolínat se zájmy ostatních subjektů nebo mohou být naprosto odlišné od ostatních subjektů. Protože jsou zájmové skupiny úzce spjaty s pojmem „ veřejný zájem“, který je označován jako neurčitý právní pojem, logicky se ho každý snaží vyložit ke svému prospěchu. Z toho všeho vyplývá, že i zájmové skupiny budou obtížně uchopitelné.

Pro příklad uvádím několik definic pro zájmové skupiny od různých autorů:

- A. Almond a G.B. Powel vidí zájmovou skupinu jako soubor jedinců, kteří jsou spojeni konkrétní vazbou. Jako hlavní úsilí takové skupiny je snaha prosazovat své zájmy a docílit přínosů pro danou skupinu. Vnitřní uspořádání zájmové skupiny je možné dvojí. V případě prvním má jednotlivec skupiny určitou roli, kterou zaujímá skupina, a v případě druhém si kolektivní zájem skupiny jednotlivci uvědomují jen příležitostně.

- Max Weber měl představu o zájmové skupině, jako o omezeném nebo uzavřeném sociálním vztahu, který je navenek regulován jen tehdy, když je jeho dodržování garantované chováním určité skupiny lidí se zaměřením ne jeho provádění, tzn. vedení, které může za běžných okolností organizaci, (skupinu) navenek zastupovat. [33]

- David B. Truman definuje zájmovou skupinu jako libovolnou skupinu lidí, která na základě svých zájmů požaduje od ostatních skupin uplatnění jejich moci a prosazení požadovaných zájmů.

„*Truman rozlišuje tři hlavní typy zájmových skupin, jejichž rozdíl spatřuje v momentálním jednání skupiny, a to skupinu, zájmovou skupinu a politickou zájmovou skupinu. Podle něho ne každá formální skupina, jež tvoří soubor lidí,*

[33] LABOUTKOVÁ, Š. 2009b. *Prosazování zájmů v EU: Národní a specifi cké zájmy jako legitimní prostředek ovlivňující tvorbu a rozhodovací procesy hospodářské politiky v Evropské unii.* Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky (NÚJH), 2009, s. 11. ISBN 9788086729534

kteří vstupují do vzájemných vztahů, je zájmovou skupinou, i když se jí může stát potenciálně stát.“[34]

- Ulrich von Alemann definuje zájmové skupiny jako „*organizované zájmy jsou dobrovolně utvářené sociální jednotky s určitými cíli a s určitými – na dělbě práce spočívajícím – vnitřním členěním (organizací), které se snaží uskutečnit individuální, materiální a ideové zájmy svých členů ve smyslu potřeb, užitku a ospravedlnění, přičemž to dělají uvnitř sociální jednotky (malý sportovní klub) a nebo vůči jiným skupinám, organizacím a institucím (velký sportovní svaz).*“ [35]

- Jeremy J. Richardson vidí zájmovou skupinu jako organizaci nezávislou na vládě a politických stranách, která má ale snahu ovlivňovat jejich rozhodnutí ve svůj prospěch. Zájmová skupina nemá cíl vládnout, a proto nesmí být nesprávně označována za stranu politickou.

8.1. Vznik zájmových skupin

Zájmové skupiny se vytvářejí z pravidla jako obranná reakce na ohrožení nějakou změnou nebo neuspokojivou potřebu. Ke vzniku zájmových skupin se dá říci, že zájmové skupiny, které již existují, fungují navzájem v jakési rovnováze do té doby, dokud se neobjeví nějaká zásadní překážka podmiňující vznik nové skupiny. Toto není pravidlem. Existují situace, kdy vyvstane nebezpečí pro zájem poměrně početné skupiny, a přesto nedojde k uskupení nové zájmové skupiny, nebo původní skupina nemá dostatečný vliv na to, aby ustála tlak, který je na ni vyvíjen.

[34] LABOUTKOVÁ, Š. 2009b. *Prosazování zájmů v EU: Národní a specifi cké zájmy jako legitimní*
prostředek ovlivňující tvorbu a rozhodovací procesy hospodářské politiky v Evropské unii. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky (NÚJH), 2009, s. 11. ISBN 9788086729534

[35] LABOUTKOVÁ, Š. 2009b. *Prosazování zájmů v EU: Národní a specifi cké zájmy jako legitimní*
prostředek ovlivňující tvorbu a rozhodovací procesy hospodářské politiky v Evropské unii. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky (NÚJH), 2009, s. 13. ISBN 9788086729534

8.2. Ovlivňující faktory pro zájmové skupiny

Každá zájmová skupina je ovlivněna nějakým faktorem, který ji určuje identitu a jedinečnost. Dovolím si představit výčet nejčastějších faktorů ovlivňujících zájmové skupiny.

- národnostní mentalita
- historický vývoj společnosti
- ekonomický vývoj společnosti
- geografická poloha společnosti
- osobnost (charisma) vedoucího skupiny
- velikost členské základny
- vliv, kterým skupina disponuje a dokáže ho využít
- organizovanost a disciplinovanost skupiny

8.3. Příklady členění zájmových skupin

1) Typologie zájmových skupin podle kritérií:

- zájmové skupiny podle druhu svého zájmu – ideové (nemateriální) zájmy a ekonomické (materiální) zájmy.
- zájmové skupiny podle míry svojí organizace – organizované a neorganizované
- zájmové skupiny podle svojí struktury – spolky vzniklé nějakou spontánní iniciativou nebo tradiční spolky vzniklé na základě dlouhodobé tradice
- zájmové skupiny podle právního vymezení – jsou buď registrované nebo neregistrované
- zájmové skupiny podle stupně organizace – střechové cechy, členské svazy, asociace

2) Dělení zájmových skupin podle jejich cílů:

- institucionální organizace – disponuje vysokou úrovní formální struktury (církve, armáda)
- podporující organizace – u takové skupiny převažuje ideový zájem (organizace na podporu zrušení legalizace potratů, znovuzavedení trestu smrti)
- obyčejové skupiny – u takovéto skupiny není prioritou dosažení nějakého cíle, jde spíše o kmenové nebo rodinné uskupení nebo etnickou skupinu

- ochranářské organizace – jde o podnikatelské spolky odborové nebo průmyslové svazy, které prosazují ekonomické zájmy členů svojí základny
- zájmové skupiny podle své politické aktivity – skupiny, které buď usilují, nebo neusilují o svoji politickou moc nebo politický vliv

Zájmové skupiny se dále mohou dělit podle oblasti svého působení. Nejčastěji obsazenou oblastí je oblast ekonomie, kde hlavním cílem skupiny je zajištění materiálních finančních zdrojů. Podrobněji se o tom zmiňuji v této práci v kapitole „ Veřejný zájem z pohledu ekonomicko- politického“. Jako další oblasti fungování zájmových skupin mimo již zmíněné oblasti ekonomie jsou oblasti sociální a kulturní. Jde především o zájmové skupiny zabývající se ochranou životního prostředí nebo prosazováním práv a svobod na ochranu člověka atd.

9. Státní zaměstnanci, garanti zájmu veřejného[36]

V této kapitole bych chtěl představit názory profesora Marcela Pocharda (předseda představenstva Cité internationale universitaire de Paris a bývalý státní tajemník několika ministerstev) a profesorky Vladimíry Dvořákové (ředitelka legislativního odboru Kanceláře Senátu ČR).

Prof. Pochard zastává názor, že politicky nezávislí státní úředníci jsou nutností systému liberální demokracie a ztotožňuje se s fungováním státní správy ve Francii, kde je režim státní správy aplikován na všechny úředníky státní správy a územní samosprávy. Tento režim je úzce spojen koncepcí státu tak, jak si jej Francouzi představují. Ve Francii je stát garantem veřejného zájmu, není součtem partikulárních zájmů, ale je vyšší povahy. Ve Francii je úkolem veřejné moci prosazovat a aplikovat veřejný zájem prostřednictvím veřejné služby. K uplatnění veřejné služby a k jejímu fungování veřejná moc má k dispozici celou řadu výsad. Tyto výsady jsou následkem práva veřejného. Dále prof. Pochard uvádí, že je naprostou nezbytností existence zvláštního ustanovení pro státní zaměstnance, protože stát není zaměstnavatel srovnatelný s ostatními zaměstnavateli a zrovna tak státní zaměstnanci nemohou podléhat stejnému režimu jako ostatní

[36] BICAN Jaroslav. Deník Referendum Domov. *Státní zaměstnanci jako garant veřejného zájmu.* [online]. 04.06.2013 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: *http://denikreferendum.cz/clanek/15675-statni-zamestnanci-jako-garant-verejneho-zajmu*

zaměstnanci. Dále pan profesor zdůraznil, že i když to tak někomu může připadat, nejde v žádném případě o favorizaci státních zaměstnanců. Určitá specifikace režimu je nutná k zajištění toho, že státní úředníci budou schopni bez ohledů na různé nátlaky, protekce a svévole vykonávat svoji funkci ve službě veřejnému zájmu. Právní ochrana je především v zájmu státu a samosprávy a ne pouze v zájmu úředníků. Nutnou součástí liberalismu je ochrana úředníků. Liberální myslitelé na počátku 19. stol. žádali o specifický status pro Francouzské státní úředníky s odůvodněním, že pokud nemají státní úředníci právně chráněné postavení, podléhají libovůli ministrů. S tím se ztotožňuje i prof. Pocharda a jako druhý důvod udává, že státní správa musí být efektivním nástrojem státu, aby stát mohl zodpovědně vykonávat svoje úkoly. Dále zmínil důležitost mluvit o pravidlech aplikovaných na státní zaměstnance, protože kvalita státních zaměstnanců ve světě, ve kterém žijeme a budeme žít, bude stále důležitá.

Prof. Dvořáková reaguje na názor prof. Pocharda v kontextu s fungováním státu. Její názor na fungování státní správy České republiky je velmi negativní. Podle prof. Dvořákové - co se týká České republiky - stát vůbec nefunguje. Co to je stát, co má stát dělat, funkce státu - to se u nás vůbec neřeší. Dále uvádí, že stát musí hájit nejen veřejný zájem, ale že jeho podstata tkví v jeho autonomii a kapacitě. Autonomie vychází z předpokladu, že nemůže být stát něčím, co bude uchopeno dominantní třídou, mafií nebo klientelistickou sítí. Státu musí být zachována autonomie, ve které bude schopen realizovat jakési kapacity. Není otázkou důležitosti, jestli kapacity budou maximální nebo minimální, ale je nutné, aby společnosti bylo jasné, že určitá kapacita státu bude naplněná tak, jak to potřebuje společnost. Dále prof. Dvořáková poukazuje na to, že když končí jeden režim a nastupuje nový, který není založený na existenci masových stran, znamená to, že není příliš silný a hrozí, že režim bude pohlcen a ovlivněn klientelismem a korupcí. Jako jeden z důvodů, proč se něco takového v České republice objevilo, bylo po roce 1989 naprosté ignorování a opomínání transformace státní správy. Velmi spontánně vznikal stranický systém, který je na jedné straně velmi slabý a na straně druhé velmi silný v ovlivňování státu a podřizování si ho ke své logice.

10. Veřejný zájem a Akademie věd České republiky

V souvislosti s veřejným zájmem chystá Prof. Ing. Jiří Drahoš, DrSc., dr. h. c., předseda Akademie věd České republiky novou strategii rozvoje AV ČR, pod názvem „špičkový výzkum ve veřejném zájmu“. K tomuto tématu se Prof. Drahoš vyjadřuje v magazínu Czech Industry v článku s názvem „Stále klesající podíl prostředků ze státního rozpočtu ohrožuje fungování pracovišť Akademie věd a jejich primární orientaci na kvalitní výzkum“.

Akademie věd České republiky byla zřízena zákonem č. 283/1992 Sb. jako český nástupce dřívější Československé akademie věd. Je soustavou 54 veřejných výzkumných pracovišť. Pracuje zde přes 7000 zaměstnanců, z nichž více než polovina jsou badatelé s vysokoškolským vzděláním. Aktuálním posláním Akademie věd a jejích pracovišť je uskutečňovat výzkum v širokém spektru přírodních, technických, humanitních a sociálních věd. V současné době ale připravujeme novou Strategii rozvoje AV ČR, v důsledku jejíž realizace by se měla do budoucna výrazněji profilovat jako instituce, jejímž posláním je špičkový výzkum zaměřený rovněž na problémy a výzvy, kterým čelí současná společnost. Nedílnou součástí aktualizovaného poslání Akademie věd bude i její nové motto „špičkový výzkum ve veřejném zájmu“.

Témata jako jsou například energetická budoucnost České republiky, zdraví občanů nebo kvalita veřejných politik představují složité okruhy problémů, jejichž řešení vyžaduje široce založený interdisciplinární výzkum - a to jak základní, tak aplikovaný.

Akademie věd proto připravila sérii koordinovaných výzkumných programů se souhrnným názvem „Strategie AV21“ využívající mezioborových a meziinstitucionálních synergií s cílem identifikovat výzvy dnešní doby a společenské problémy a koordinovat výzkumné úsilí pracovišť Akademie věd směrem k jejich řešení. Její výzkumné programy budou přitom od počátku otevřeny partnerům z vysokých škol, podnikatelské sféry a institucím státní a regionální správy, stejně jako zahraničním výzkumným skupinám a organizacím.

Jsem přesvědčen, že schopnost Akademie věd realizovat svou novou strategii se stane jedním z rozhodujících faktorů rozvoje české společnosti a ekonomiky na počátku 21. století.[37]

11. Závěr

Díky podrobnému studiu pojmu „veřejný zájem“ jsem byl překvapen, kde všude se dá na tento neurčitý právní pojem narazit a jak je mnohdy slabá pomyslná nit mezi prosazováním upřímného veřejného zájmu nebo vlastního zájmu jen představovaného jako zájem veřejný. I přesto, že by mělo být morální povinností úředníků prosazování jen toho pravého zájmu veřejného, ne vždy se musíme shledat s úředníkem, který tuto - pro občana samozřejmost - naplňuje. Prozatím zbývá jen věřit, že se jedná o ojedinělé případy, a že toto „selhání lidského faktoru“ pomůže eliminovat např. zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů. Nabytí účinnosti tohoto zákona se dá podle mého názoru přirovnat k dalšímu kroku transformace veřejné správy, která nastala v roce 1990. Dalším krokem zmíněné transformace je Služební zákon - č. 218/2002 Sb.. Snahou tohoto zákona je mimo jiného odstranění politického vlivu na úředníky veřejné správy a zacelení legislativní mezery, která vznikla v souvislosti s účinností tohoto zákona (nabyl účinnosti až 1. 1. 2015). Do této doby ale nebyli veřejní funkcionáři bez kontroly. Funguje zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů a dále prováděcí předpis k tomuto zákonu, kterým je vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 578/2006 Sb., kterou se stanoví struktura a formát formuláře pro podávání oznámení podle zákona o střetu zájmů. Nezávisle na zákonu o střetu zájmů jsou některé problémy střetu zájmů upraveny rovněž v dalších právních předpisech, např. v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů a zákoně č. 131/2006 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů a dalšími právními normami.

[37]DRAHOŠ Jiří , předseda Akademie věd České republiky . Štítek: špičkový výzkum ve veřejném zájmu . *Časopis CzechIndustry.* [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: *http://www.casopisczechindustry.cz/products/stale-klesajici-podil-prostredku-ze-statniho-rozpoctu-ohrozuje-fungovani-pracovist-akademie-ved-a-jejich-primarni-orientaci-na-kvalitni-vyzkum/*

Vzhledem ke geografické poloze České republiky jsme typicky tranzitní zemí, což dokládá skutečnost, že jsme jedinou zemí Evropské unie, ve které se kříží pět základních silničních koridorů. Vzhledem k těmto skutečnostem lze očekávat potřebu rozšíření železničních a vodních koridorů a výstavbu dalších letišť. V souvislosti s častými povodněmi bude jistě větší pozornost věnována výstavbě různých typů staveb v rámci protipovodňových opatření. Otazníkem zatím zůstává prolomení těžebních limitů v Severočeském hnědouhelném revíru. Co se týká celosvětové politiky ani tam nečeká úředníky lehké rozhodování- ať už jde o ekonomickou státní politiku nebo o bezpečnostní politiku státu. Zde jsem namátkově představil některé příklady úkolů, které čekají na úředníky veřejné správy. Jen na těchto příkladech je občanovi jasné, že veřejným zájmem je disponovat úředníky, kteří budou mít dostatečně osvojené potřebné odborné znalosti a morální uvážení k řešení těchto nebo podobných zadání.

Je nutné si uvědomit, že vydání rozhodnutí může zásadně ovlivnit životy spoluobčanů a je důležité, aby taková rozhodnutí byla vždy ku prospěchu společnosti.

12. Resume

In-depth study of the concept of "public interest" I was surprised, where you can on this vague legal concept crash and how often weak imaginary thread between enforcement sincere public interest or self interest only presented as a public interest.

Even if it should be a moral responsibily enforcement officials just the right interest of the public, do not always have to find an official who fullfill the citizen rights. For now it remains only believe that they are isolated cases and that the "human factor fall" will help eliminate e.g. The effectiveness of this Law of Civil Officials.

Effectivness of this Law, in my opinion is compared to the next step of transformation of public administration, which occurred in 1990. The aim of this law will eliminate political influence on public officials and close the legislative gap, that arise in connection with the Service Law from 2002, which never

became effective. At this time there´s no public officials without control. Law no. 159/2006 Coll. works, it´s about conflict of interest and the Implementing Regulations to that Law, which is the notice Ministry of Justice no. 578/2006 Coll., which will lay down the structure and format of the forms for notification under the law on conflict of interests. Unreliantly on the conflict of Interest Law are some of the problems of conflict of interest also regulated in other legislation, e.g. Law no. 128/2000 Coll., about the municipalities (Municipal Establishment), Law no. 129/2000 Coll. on regions (regional Establishment), and Law no. 131/2006 Coll., on the Capital City of Prague and other legal standards. Due to the geographic location of the Czech Republic, we are a typically transit country, it´s evidenced by the fact that we are the only country in the European Union, which crosses the five primary road corridors. By these facts, we can expect to expand rail and waterway corridors and construction of additional airports. In connection with the frequent floods will certainly be more attention paid to the construction of various types of buildings within the flood control arrangements. A question mark still remains in breaking the mining limits in North lignite mining district. In touch of global policy there´s not going to be for the officials expecting an easy decision, whether it's economic state policy or national security policy. Here I introduce some random examples of tasks that are waiting for public officials. On just these examples for citizens is getting clear that the public interest is to have officials who will have sufficiently mastered the necessary expertise and moral consideration to deal with these or similar setting. It should be noted that the decision could fundamentally affect the lives of fellow citizens and it is important that such decisions should always be beneficial for the society.

13. Přehled pramenů

Monografie:

1. FIALA Petr. *Modely a metody rozhodování I.* Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-245- 1345-4.
2. HENDRYCH Dušan, a kolektiv . *Správní právo, 7. vydání.* Praha .: Nakladatelství C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-049-2.
3. KOHÁK Erazim. *P.S. Psové.* Praha: ISV, 2002. ISBN 8086642011.
4. KUBÍČEK Jan a kolektiv. *Hospodářská politika* . Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-99-7.
5. LABOUTKOVÁ, Š. 2009b. *Prosazování zájmů v EU: Národní a specifi cké zájmy jako legitimní prostředek ovlivňující tvorbu a rozhodovací procesy hospodářské politiky v Evropské unii.* Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky (NÚJH), 2009, ISBN 9788086729534
6. POTŮČEK Martin. *Veřejná politika.* Praha: Slon, 2006. ISBN 80-86429-50-4.
7. POMAHAČ, R., VIDLÁKOVÁ, O. *Veřejná správa,* Praha, C.H. Beck, 2002, ISBN 80-7179-748-0,
8. ŠÍMA Josef. *Ekonomie a právo: Úvod do logiky společenského jednání.* Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0749-8.
9. VALEŠ Lukáš a kolektiv. *Politologické aspekty veřejné správy.* Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2006. ISBN 80-7380-010-1.
10. VEDRAL Josef. *Správní řád. Komentář* . Praha: BOVA Polygon, 2006. ISBN 80-7273-134-3.,

Legislativa:

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 182/1993 Sb. Zákon o Ústavním soudu

Zákon č. 289/1995 Sb. Zákon o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon)

Zákon č. 13/1997 Sb. Zákon o pozemních komunikacích

Zákon č. 161/1999 Sb. Zákon, kterým se vyhlašuje Národní park České Švýcarsko, a mění se Zákon č. 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb. Zákon o krajích (krajské zřízení)
Zákon č. 219/2000Sb., Zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích
Zákon č. 361/2000 Sb. Zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů
Zákon č. 109/2001 Sb. Úplné znění zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), jak vyplývá z pozdějších změn
Zákon č. 254/2001 Sb. Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)
Zákon č. 312/2002 Sb. Zákon o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů
Zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád
Zákon č. 159/2006 Sb. Zákon o střetu zájmů
Zákon č. 184/2006 Sb. .Zákon o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění)
Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 578/2006 Sb., kterou se stanoví struktura a formát formuláře pro podávání oznámení podle zákona o střetu zájmů

Internet:

JUDr. LISSE Luděk , Ph.D, LL.M, MPA. Veřejný zájem a zásady v § 2 odst. 4 správního řádu. *eLAW.cz.* [online]. 18.5.2010 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: *http://www.elaw.cz/cs/ostatni/220-verejny-zajem-a-zasady-v-s-2-odst-4-spravnihoradu*

Sylva Dostálová. Nejvyšší správní soud. *Veřejný zájem musí být přesvědčivě odlišen od zájmu soukromého.* [online]. 4.6.2013 [cit. 2014-12-17]. Dostupné z: *http://www.nssoud.cz/Verejny-zajem-musi-byt-presvedcive-odlisen-od-zajmu-soukromeho/art/962*

Veřejný ochránce práv. *Veřejná ochránkyně práv vyhrála žalobu ve veřejném zájmu.* [online]. 8.10.2014 [cit. 2014-11-06]. Dostupné z: *http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2014/verejna-ochrankyne-prav-vyhrala-zalobu-ve-verejnem-zajmu/*

VESECKÁ, Renata. *Zvláštní žalobní legitimace nejvyššího státního zastupitelství k ochraně veřejného zájmu dle soudního řádu správního*. s. 3-5. [online]. Dostupné z:
http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/vesecka.pdf

JUDr. VEDRAL Josef , Ph. D., odbor vládní legislativy Úřadu vlády. VEŘEJNÁ SPRÁVA ONLINE. *Základní zásady činnosti správních orgánů v novém správním řádu I.: DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY.* [online]. 13. 4. 2006 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: *http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6218190*

Mgr. JEDLIČKOVÁ Bohdana. Pojem veřejného zájmu v mezinárodní praxi. *eprávo.cz.* [online]. 23.10. 2009 [cit. 2014-02-17]. Dostupné z: *http://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-verejneho-zajmu-v-mezinarodni-praxi-58588.html*

PLAČEK Jaroslav. Iracionální důvody tzv. ochrany přírody. *cepena.cz.* [online]. 16.5.2012 [cit. 2014-09-13]. Dostupné z: *http://www.cepena.cz/prilohyarchiv/46/12%20-%20Ort%20Petr%20-%20Zp%F9soby%20ocen%ECn%ED%20majetku%20pro%20%FA%E8ely%20vyvlastn%ECn%ED%20ve%20ve%F8ejn%E9m%20z%E1jmu.pdf*

VESELÁ Dana. Amádeus spočetl škodu na dvě miliardy. *Plzeňský deník.cz.* [online]. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: *http://plzensky.denik.cz/zpravy_region/amadeus-spocetl-skodu-na-dve-miliardy-20141212.html*

Mgr. HORÁČEK Zdeněk . Veřejný zájem v činnosti vodoprávních úřadů. *Veřejná správa online.* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: *http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6492164*

BICAN Jaroslav. Deník Referendum Domov. *Státní zaměstnanci jako garant veřejného zájmu.* [online]. 04.06.2013 [cit. 2015-02-13]. Dostupné z: *http://denikreferendum.cz/clanek/15675-statni-zamestnanci-jako-garant-verejneho-zajmu*

DRAHOŠ Jiří , předseda Akademie věd České republiky . Štítek: špičkový výzkum ve veřejném zájmu . *Časopis CzechIndustry.* [online]. [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: *http://www.casopisczechindustry.cz/products/stale-klesajici-podil-prostredku-ze-statniho-rozpoctu-ohrozuje-fungovani-pracovist-akademie-ved-a-jejich-primarni-orientaci-na-kvalitni-vyzkum/*